

RAPORT ANUAL DE PROGRES

**PRIVIND IMPLEMENTAREA PROIECTULUI „REDUCEREA
IMPACTULUI INFECȚIEI HIV ÎN REPUBLICA MOLDOVA”
ANUL 2013**

Raport elaborat de Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate

INFORMAȚII GENERALE DESPRE GRANT

Titlul Programului	Reducerea impactului infecției HIV în Republica Moldova, 2010-2014
Donator:	Fondul Global de Combatere a SIDA, Tuberculozei și Malariei
Numărul grantului:	MOL-H-PAS
Recipientul Principal:	Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate (Centrul PAS)
Data demarării programului:	01 ianuarie 2010
Data finisării programului:	31 decembrie 2014
Valoarea totală a grantului:	12,057,410 Euro
Durata Perioadei 2	01 ianuarie 2013 – 31 decembrie 2014
Bugetul Perioadei 2:	3,941,273 Euro
Perioada cuprinsă de prezentul raport:	01 ianuarie 2013 - 31 decembrie 2013

ACRONIME ȘI ABREVIERI

APL	Autoritate Publică Locală
AO	Asociație Obștească
BSB	Bărbații care întrețin relații sexuale cu bărbați
CNC	Consiliul național de coordonare a programelor naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și control al tuberculozei
CDI	Consumatori de droguri injectabile
CSR	Centru Social Regional
CTV	Consiliere și testare voluntară
DNR	Dispensarul Narcologic Republican
Fondul Global	Fondul Global de Combatere a SIDA, Tuberculozei și Malariei
FSM	Fundația Soros-Moldova
GTL	Grup Tehnic de Lucru
IDOM	Asociația Obștească „Institutul pentru Drepturile Omului din Moldova”
LSC	Lucrătoarele sexului comercial
M&E	Monitorizare și Evaluare
MMPSF	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei
MS	Ministerul Sănătății
ONG	Organizație Neguvernamentală
PTH	Persoane care trăiesc cu HIV
SDMC	Spitalul Dermatologie și Maladii Comunicabile
ȘMSP	Școala de Management în Sănătate Publică
TARV	Tratament antiretroviral
TSO	Terapie de substituție cu opioide
USM	Universitatea de Stat din Moldova
USMF	Universitatea de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”

CUPRINS

INTRODUCERE	4
DESCRIEREA GENERALĂ A PROIECTULUI	5
SUMARUL REALIZĂRILOR.....	7
ACTIVITĂȚILE IMPLEMENTATE ȘI REZULTATELE.....	11
OBIECTIVUL 1. DEZVOLTAREA CAPACITĂȚILOR SISTEMULUI ȘI ASIGURAREA DURABILITĂȚII	11
OBIECTIVUL 2. ÎMBUNĂȚĂȚIREA CALITĂȚII VIEȚII PERSOANELOR CARE TRĂIESC CU HIV	18
OBIECTIVUL 3. ASIGURAREA IMPLICĂRII SOCIETĂȚII CIVILE ȘI A POPULAȚIEI DIN PRINCIPALELE COMUNITĂȚI AFECTATE ȘI PROMOVAREA DREPTURILOR OMULUI	26
INDICATORII DE PERFORMANȚĂ AI PROGRAMULUI.....	33
UTILIZAREA FONDURILOR.....	37

INTRODUCERE

Ca urmare a necesității diminuării impactului infecției HIV în Republica Moldova, precum și costului ridicat al intervențiilor complexe în domeniu, Consiliul național de coordonare a Programelor Naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și controlul tuberculozei, a solicitat ajutor financiar suplimentar de la Fondul Global de Combatere a SIDA, Tuberculozei și Malariei în cadrul Rundeii a 8-a.

Ca urmare, Fondul Global a aprobat finanțarea Aplicației înaintate de CNC în scopul susținerii activităților stipulate în Programul Național de profilaxie și control al HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pe parcursul anilor 2010-2014.

Începând cu Runda a 8-a, în conformitate cu cerința donatorului, este implementat mecanismul dublu de urmărire al finanțării (Dual tracking finance), respectiv resursele financiare ale Fondului Global destinate țării sunt gestionate prin intermediul a doi Recipienți Principali - guvernamental și neguvernamental.

Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate (Centrul PAS), organizație independentă, neguvernamentală, necomercială și non-profit, a fost selectat în calitate de Recipient Principal neguvernamental de către CNC în baza unui concurs deschis și transparent.

Astfel conform acordului de grant nr. MOL-H-PAS, Centrul PAS gestionează un grant total în mărime de 12,057,410 Euro, dintre care 8,116,137 Euro pentru prima Perioadă de implementare (01 ianuarie 2010– 31 decembrie 2012) și 3,941,273 Euro pentru cea de-a doua Perioadă (01 ianuarie 2013 – 31 decembrie 2014).

La 01 iulie 2011 grantul HIV R8 a fost consolidat într-un singur flux de finanțare (SSF), perioada de revizuire fiind aliniată cu grantul HIV implementat de către Recipientul Principal guvernamental. În anul 2012, în urma revizuirii Perioadei întâi, CNC a solicitat donatorului reînnoirea grantului pentru Perioada a doua de implementare – anii 2013-2014.

În conformitate cu Aplicația țării și acordul de grant pentru Perioada a doua, au fost contractați doi Sub-recipienti pentru implementarea anumitor componente ale programului, și anume:

- Fundația Soros-Moldova
- Asociația Obștească "Viața Nouă"

Centrul PAS împreună cu Sub-recipientii săi și partenerii de implementare - Asociația Obștească "Institutul pentru Drepturile Omului din Moldova" și Asociația Obștească „Inițiativă Pozitivă”, Centrele Sociale Regionale și organizațiile neguvernamentale active în domeniul HIV/SIDA - implementează activitățile grantului în strânsă colaborare cu Consiliul național de coordonare a Programelor Naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și control al tuberculozei, Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, instituțiile din subordinea ministerelor, autoritățile publice locale, Oficiile UNAIDS și OMS din Moldova.

DESCRIEREA GENERALĂ A PROIECTULUI

Programele finanțate de către Fondul Global pentru Republica Moldova au drept scop asigurarea prevenirii în rândul populației cheie afectate, reducerea impactului epidemiei HIV prin acordarea suportului, tratamentului și îngrijirii PTH, contribuie la susținerea priorităților de bază ale Programului național de prevenire și control al infecției HIV/SIDA, ITS 2011–2015, în special prevenirea în rândul grupurilor cu risc sporit de infectare (CDI, LSC și BSB), tratament, îngrijire și suport pentru aderența la tratament a PTH și acordarea suportului prin prisma abordării multisectoriale și multidisciplinare centrate pe client.

Programul "Reducerea impactului infecției HIV în Republica Moldova", va spori serviciile de îngrijire și suport pentru PTH prin fortificarea și extinderea programelor și serviciilor existente, precum și prin instituirea modelelor inovatoare de îngrijire și suport centrate pe client.

Programul va susține și consolida centrele sociale regionale de asistență a PTH - o inițiativă comună a autorităților publice centrale și locale și organizațiilor non-guvernamentale pentru a completa lacunele actuale în sistemul de servicii sociale. Centrele sociale, instituite în fiecare din cele patru regiuni ale Republicii Moldova (nord, centru, sud și regiunea de est), oferă un pachet comprehensiv de servicii de îngrijire și suport pentru PTH, inclusiv consiliere, grupuri de ajutor reciproc și suport pentru aderență la tratament antiretroviral. Totodată programul va asigura suportul psiho-social și de aderență la tratament pentru PTH din teritorii, prin susținerea ONG-urilor active în domeniu.

Programul va utiliza și va fortifica capacitățile echipelor multidisciplinare care funcționează sub umbrela Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, care oferă servicii comunitare pentru PTH (adulți și copii), și identifică persoanele infectate sau afectate de HIV care necesită servicii de protecție socială, mărind astfel accesul universal și acoperirea cu servicii sociale a grupului țintă.

Programul va susține ONG-urile din domeniu în implementarea activităților orientate spre identificarea CDI, referirea la terapia de substituție cu metadonă (TSO) și suportul psiho-social pentru a asigura rate mai înalte de înrolare și aderență la tratament, micșorând astfel rata înaltă de abandon atestată la moment și îmbunătățind eficiența programului terapiei de substituție. Acesta este scopul principal al intervențiilor orientate către CDI care de regulă are nevoie de mai mult suport pentru a rămâne aderent la OST. Asemenea activități sunt implementate inclusiv în penitenciarele din Moldova.

O altă componentă a programului prevede fortificarea capacităților furnizorilor de servicii medicale și non-medicale, inclusiv prin programul de învățământ la distanță, pentru a asigura accesul sporit și calitatea serviciilor oferite PTH.

Totodată programul va susține angajamentul societății civile și a populațiilor cheie afectate în răspunsul național la HIV/SIDA prin stabilirea unei platforme de implicare a ONG-urilor din domeniu în răspunsul național, dezvoltarea și realizarea campaniilor de pledoarie în vederea promovării intereselor și drepturilor PTH, și consolidarea

capacităților comunității PTH din Moldova. De asemenea, programul va asigura promovarea drepturilor persoanelor infectate și afectate de HIV printr-un șir de activități comprehensive orientate spre oferirea și asigurarea suportului legal, soluționarea litigiilor pentru PTH, prevenirea încălcării drepturilor persoanelor infectate sau afectate de HIV.

Scopul și obiectivele programului:

Scopul întregului program este de a reduce morbiditatea, mortalitatea și impactul HIV în rândul persoanelor care trăiesc cu HIV. Acesta are la bază 3 obiective principale:

- 1) de a dezvolta capacitățile sistemului și a asigura durabilitatea programului;
- 2) de a susține persoanele care trăiesc cu HIV (PTH), consumatorii de droguri injectabile (CDI) și de a asigura instituționalizarea serviciilor;
- 3) de a asigura implicarea societății civile și a populațiilor cheie afectate și de a promova drepturile omului.

Grupurile țintă/beneficiarii:

- Grupurile țintă directe ale acestui program sunt: toți adulții și copiii infectați cu HIV; și
- Beneficiarii indirecti ai acestui program sunt: specialiștii în sănătate și protecție socială, mandatarii principali ai instituțiilor naționale și ai instituțiilor relevante din domeniu, furnizorii de servicii de medicină primară, medicii infecționiști, membrii echipelor ARV, studenții colegiilor și universităților de medicină, studenții departamentelor de asistență socială din cadrul universităților din Moldova, asistenții sociali, managerii din sistemul de sănătate, furnizori de servicii în domeniul HIV/SIDA, reprezentanții ONG-urilor și avocații/juriștii activi în domeniul HIV/SIDA, etc.

Direcțiile de activitate:

Pentru atingerea obiectivelor propuse sunt implementate un șir de activități:

- Îmbunătățirea performanțelor atinse în scopul asigurării accesibilității la serviciile medicale și ne-medicale pentru PTH;
- Instituționalizarea capacității prestatorilor de servicii în domeniul HIV/SIDA prin e-learning (învățământ la distanță);
- Monitorizarea și supravegherea asistenței sociale acordate PTH;
- Îmbunătățirea calității vieții și promovarea aderenței la tratamentul ARV;
- Acordarea suportului psiho-social pentru CDI și asigurarea aderenței la TSO;
- Suport pentru copiii infectați și afectați de HIV;
- Fortificarea Centrelor Sociale Regionale pentru asistența PTH;
- Asigurarea asistenței juridice și litigării; și
- Asigurarea implicării societății civile și a populației cheie afectate în răspunsul HIV.

SUMARUL REALIZĂRILOR

Pe parcursul anului 2013, un component prioritar al programului a fost orientat spre fortificarea sistemelor medical, social și comunitar în vederea îmbunătățirii calității și accesului la serviciile medicale și non-medicale pentru PTH, adaptarea serviciilor la modelele de prestare centrate pe client și ajustarea la necesitățile populațiilor cheie.

Activitățile de bază au fost focusate pe:

- fortificarea sistemelor de monitorizare și evaluare a serviciilor instituite din resursele grantului prin operaționalizarea sistemelor informaționale pentru evidența serviciilor de îngrijire și suport oferite persoanelor HIV pozitive și familiilor acestora (HIV/Ident) și evidență a serviciilor de asistență psiho-socială oferite consumatorilor de substanțe psiho-active (UDI/Ident).
- consolidarea sistemului de monitorizare și evaluare a cazurilor co-infecție HIV/TB prin standardizarea indicatorilor de monitorizare și evaluare a activităților colaborative TB/HIV, în conformitate cu ghidul OMS pentru activitățile colaborative TB/HIV și ultimele modificări pentru politicile TB/HIV.
- îmbunătățirea calității managementului de caz prin dezvoltarea aplicației Registrul Personal de Sănătate (RPS) pentru persoanele care trăiesc cu HIV care va putea fi utilizat de PTH pentru a-și monitoriza starea lor de sănătate prin colectarea, urmărirea și schimbul de informații cu medicul autorizat cu privire la medicamente, reacții adverse, rezultatele testelor și alte detalii legate de starea lor de sănătate.
- evaluarea calității managementului clinic al cazurilor de co-infecție HIV/TB în perioada anilor 2007 – 2011 și evaluarea cauzelor de deces al persoanelor care trăiesc cu HIV, în vederea generării informației strategice despre calitatea managementului clinic al cazurilor de co-infecție HIV/TB cu utilizarea ulterioară a acesteia în luarea deciziilor pentru prelungirea vieții și îmbunătățirea calității vieții persoanelor care trăiesc cu HIV.
- elaborarea politicii de confidențialitate organizațională, principalele instrumente necesare pentru păstrarea datelor cu caracter personal în cadrul organizațiilor prestatoare de servicii de îngrijire și suport pentru persoanele infectate și afectate de HIV.
- lansarea cercetării de evaluare a calității serviciilor prestate de îngrijire și suport prestate de către Centrele Sociale Regionale și ONG-urile care activează în domeniu și elaborarea unui mecanism de evaluare internă a calității serviciilor pentru prestatori.
- inițierea procesului de implementare a studiului de evaluare a accesului persoanelor care trăiesc cu HIV la serviciile medicale.

O direcție prioritară a proiectului a constituit-o îmbunătățirea cunoștințelor despre HIV/SIDA și consolidarea capacităților specialiștilor din domeniile: medical, social, juridic, precum și a membrilor echipelor multidisciplinare și reprezentanților Centrelor Sociale Regionale pentru asistența PTH și a ONG-urilor implicate în prestarea serviciilor de îngrijire și suport PTH și familiilor acestora. În total pe parcursul anului 2013, au fost instruite 435 persoane în cadrul a 21 cursuri organizate în țară și peste hotare. Tabelul de mai jos prezintă sumarul cursurilor de instruire organizate în 2013 și numărul participanților.

Denumirea cursului de instruire	Numărul participanților
Tratamentul ARV avansat și managementul infecțiilor oportuniste la adulți (Kiev, Ucraina)	15 medici infecționiști din centrele de tratament, inclusiv regiunea de est și sistemul penitenciar
Afecțiunile sistemului nervos central în cadrul infecției cu HIV (Kiev, Ucraina)	15 infecționiști, neuropatologi, terapeuți, reanimatologi, dermatologi
Serviciul de acordare a asistenței medicale, persoanelor HIV infectate: reforme, reorganizări	76 medici infecționiști din centrele de tratament ARV și medici infecționiști responsabili de supravegherea medicală a persoanelor infectate cu HIV la nivel de raion/municipiu
Consolidarea capacităților operatorilor responsabili de evidența electronică și raportarea serviciilor sociale prestate PTH (HIV/Ident)	18 operatorii responsabili de evidența electronică și raportarea serviciilor CSR pentru asistența PTH și ONG-urilor care oferă suport PTH
Consolidarea capacităților coordonatorilor EMD și specialiștilor CSR Chișinău, ONG-urile din domeniu în contextul colaborării și referiri persoanelor care trăiesc cu HIV la servicii specializate	25 reprezentanți ai echipelor multidisciplinare din cadrul SNR, Direcțiilor asistență socială din mun. Chișinău, CSR din mun. Chișinău și ONG-urilor care prestează servicii de suport pentru PTH
Consolidarea capacităților coordonatorilor EMD și specialiștilor CSR Bălți, ONG-urile din domeniu în contextul colaborării și referiri persoanelor care trăiesc cu HIV la servicii specializate	23 reprezentanți ai echipelor multidisciplinare din cadrul SNR, Direcțiilor asistență socială din mun. Chișinău, CSR din mun. Bălți și ONG-urilor care prestează servicii de suport pentru PTH
Consolidarea capacităților coordonatorilor EMD și specialiștilor CSR Comrat, ONG-urile din domeniu în contextul colaborării și referiri persoanelor care trăiesc cu HIV la servicii specializate	25 reprezentanți ai echipelor multidisciplinare din cadrul SNR, Direcțiilor asistență socială din mun. Chișinău, CSR din mun. Comrat și ONG-urilor care prestează servicii de suport pentru PTH
Instruirea consilierilor din ONG-uri în domeniul consilierii pre și post testare la HIV și utilizării testelor rapide pe salivă	15 specialiști în domeniul consilierii pre și post testare la HIV din ONG-urile active în reducerea riscurilor și îngrijire și suport pentru PTH
Consolidarea capacităților lucrătorilor sociali din regiunile afectate de HIV/SIDA	32 asistenți sociali din regiunile afectate și alte zone
Sporirea aderenței la tratamentul antiretroviral	30 prestatori (educatori de la egal la egal, lucrători sociali) de servicii de de sporire a aderenței la ARV
Managementul organizațional și liderismul	30 reprezentanți ai ONG-ilor din comunitățile PTH/CDI/LGBD/LSC și reprezentanți din cadrul serviciului penitenciar
Comunicare eficientă, relații cu publicul și pledoarie, campanii de pledoarie	27 reprezentanți ai ONG-ilor din domeniu (PTH/UDI/LGBD/LSC),

	reprezentanți din serviciul penitenciar
Managementul de caz pentru prestatorii de servicii în comunități	27 reprezentanți ai ONG-ilor din domeniu (PTH/UDI/LGBD/LSC), reprezentanți din serviciul penitenciar
Drepturile omului, nondiscriminare și mecanisme de aplicare pentru ONG-uri și grupuri țintă în cazul încălcării drepturilor omului	48 reprezentanți ai CSR pentru PTH și ONG-ilor care oferă suport persoanelor infectate și afectate de HIV
Curs de instruire în domeniul estimărilor și prognozelor cu referire la infecția HIV/SIDA (Almata, Kazakhstan)	1 reprezentant al IMSP SDMC
Intervenții online pentru BSB (Baku, Azerbaidjan)	1 reprezentant al societății civile, GenderDoc M
Vizită de studiu privind implementarea procedurii managementul cazului cu HIV (Nicolaev, Ucraina)	8 reprezentanți ai societății civile active în îngrijire și suport pentru PTH

În paralel 292 de persoane au fost încadrate în învățământul la distanță în HIV/SIDA dintre care: 25 reprezentanți ai ONG-ilor active în domeniu, 64 studenți ai Școlii de Management în Sănătate Publică, 203 specialiști medicali din diferite domenii. Platforma web e-learning (<http://e-health.md/>) este o inițiativă inovatoare lansată în cadrul programului în vederea consolidării capacităților prestatorilor de servicii în HIV/SIDA prin învățământul la distanță.

Un component important al proiectului a fost consolidarea și menținerea Centrelor Sociale Regionale pentru asistența persoanele infectate și afectate de HIV în scopul creșterii calității vieții persoanelor cu HIV și creșterii aderenței la tratament prin oferirea unui șir de servicii noi dezvoltate și referirea la serviciile deja existente din cadrul sistemului de protecție socială, medical cât și alte sisteme.

Instituite în colaborare cu Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei și autoritățile publice centrale și locale în gestiunea cărora vor trece, centrele constituie un serviciu social specializat nou, necesitatea căruia este determinată de faptul că numărul persoanelor infectate cu HIV în țară, este în continuă creștere, iar serviciile sociale destinate acestei categorii, necesită a fi organizate cât mai eficient. Totodată a fost asigurată asistența PTH, prin intermediul a 10 ONG-uri active în domeniu, la nivel regional și local.

Prin intermediul Centrelor Sociale Regionale pentru asistența PTH și ONG-urilor active în domeniu a fost asigurată îngrijirea și suportul PTH și familiilor acestora, inclusiv copiilor infectați și afectați de HIV, prin consiliere medicală, asistență psihologică, consiliere socială, asistență de la egal la egal, servicii de referire, grupuri de ajutor reciproc, informare și educare, îngrijire la domiciliu, suport alimentar, suport social (îmbrăcăminte și rechizite școlare) pentru copiii infectați cu HIV, etc.

De la demararea programului, un total de 6,444 persoane care trăiesc cu HIV, au beneficiat de servicii de îngrijire și suport oferite prin intermediul CSR-urilor și ONG-

urilor teritoriale, dintre care 740 au fost primar acoperite pe parcursul anului 2013. De asemenea au fost acoperiți cu servicii și membrii familiilor acestora. Un număr total de 948 PTH (aduți) au primit pachete alimentare pe parcursul anului 2013. În același timp, un număr total de 325 copii infectați și copii cu statut nedeterminat născuți din mame HIV pozitive au beneficiat de suport social (pachete alimentare și seturi de îmbrăcăminte și rechizite școlare) pe parcursul anului 2013.

PTH au beneficiat, de asemenea, de asistență juridică oferită gratuit în cadrul proiectului. În total 218 consultații juridice au fost acordate PTH, care au primit asistență în probleme de ordin legal, civil (inclusiv divulgarea statutului HIV), administrativ. 21 cazuri de încălcare a drepturilor PTH au fost preluate pentru litigarea strategică în vederea schimbării practicilor existente.

Un alt component al proiectului a fost orientat spre suportul CDI în vederea creșterii aderenței la TSO și creșterii calității vieții CDI. Pe parcursul anului, patru centre de zi în Chișinău, Bălți, Cahul și Tiraspol și o echipă mobilă pentru sectorul penitenciar au continuat să presteze servicii de asistență psiho-socială CDI, inclusiv din sectorul penitenciar, și familiilor acestora. De la demararea programului, 632 pacienți în tratament de substituție au beneficiat de cel puțin trei servicii oferite în cadrul centrelor, dintre care 98 primar acoperiți pe parcursul anului raportat. Totodată 258 de pacienți în TSO, inclusiv din penitenciare, au beneficiat de pachete alimentare trimestriale pentru a crește aderența la tratamentul de substituție cu metadonă. În total pe parcursul anului 2013 au primit cel puțin un serviciu 1,896 consumatori de substanțe psihotrope, dintre care 462 pacienți în TSO.

ACTIVITĂȚILE IMPLEMENTATE ȘI REZULTATELE

OBIECTIVUL 1. Dezvoltarea capacităților sistemului și asigurarea durabilității

Ref. 1.1: Îmbunătățirea performanțelor obținute anterior

Aria serviciilor oferite: Fortificarea sistemelor

Activitatea: Consolidarea capacităților specialiștilor medicali din serviciul de tratament ARV în managementul clinic al cazului cu HIV în străinătate

Statut: finalizată

Pe parcursul anului 2013, Centrul PAS în colaborare cu Ministerul Sănătății, au organizat două cursuri de instruire în străinătate pentru specialiștii medicali din țară. Cursurile au fost organizate în Kiev, Ucraina de către organizația ucraineană "Chas Zhittyia Plus" în colaborare cu Departamentul HIV al Institutului de Epidemiologie și Boli Infecțioase „L.V. Gromashevskiy,, din cadrul Academiei de Științe Medicale din Ucraina (Clinica Lavra).

Primul curs de instruire organizat în perioada 15-19 aprilie, 2013, a avut drept scop aprofundarea cunoștințelor privind tratamentul ARV și infecțiile oportuniste ale pacienților HIV pozitivi și a abordat tratamentul antiretroviral la adulți și adolescenți, monitorizarea eficacității, toxicității, respectarea regimului de tratament și de asemenea managementul infecțiilor oportuniste la adulți. La acest curs au participat 15 specialiști printre care infecționiști, neuropatologi, terapeuți, reanimatologi, dermatologi, etc.

Cel de-al doilea curs a avut loc în perioada 5 – 7 iulie, 2013 având ca temă de studiu Maladiile sistemului nervos central în cadrul infecției cu HIV. La instruire au participat 15 specialiști care activează în domeniu iar principalele teme discutate în cadrul seminarului au vizat afectarea neurocognitivă la pacienții cu infecție HIV, manifestările neurologice periferice ale infecției cu HIV, toxoplasmoza, tuberculoza SNC, etc..

Activitatea: Consolidarea capacităților membrilor echipelor multidisciplinare din cadrul Sistemului Național de Referire

Statut: finalizată

Centrul PAS a organizat în parteneriat cu MMPSF, trei ateliere de lucru pentru echipele multidisciplinare raionale din Sistemul Național de Referire, care funcționează conform ordinului nr. 33 al Ministerului Sănătății și Protecției Sociale din 13.01.2006 și echipele multidisciplinare ale Centrelor Sociale Regionale și ONG-urilor active în domeniu.

Scopul atelierelor de lucru a fost: consolidarea capacităților coordonatorilor echipelor multidisciplinare din cadrul SNR, facilitarea colaborării dintre autoritățile publice locale, specialiștii din cadrul Centrelor sociale regionale pentru asistența și protecția PTH, ONG-urile din domeniu în contextul facilitării accesului la servicii comprehensive pentru PTH.

Atelierele au fost organizate în perioada 30-31 mai, 2013 pentru echipele multidisciplinare din regiunea centru a republicii: Șoldănești, Rezina, Telenești, Ungheni, Călărași, Orhei, Strășeni, Nisporeni, Criuleni, Ialoveni, Anenii Noi, Hâncești, Căușeni, Ștefan Vodă, în perioada 20-21 iunie, 2013 pentru echipele multidisciplinare din regiunea nordică, raioanele: Bălți, Briceni, Ocnița, Soroca, Dondușeni, Edineț, Drochia, Rîșcani, Glodeni, Fălești, Sîngerei, Florești și în perioada 18-19 septembrie, 2013 pentru

echipele din raioanele de sud ale țării: Leova, Cantemir, Comrat, Taraclia, Vulcănești, Ciadâr-Lunga, Cimișlia, Basarabeasca. În total au participat 73 reprezentanți ai echipelor multidisciplinare, reprezentanți ai Direcției/Secției asistență socială și protecție a familiei, coordonatorii echipelor multidisciplinare din cadrul SNR, șefii Direcțiilor asistență socială, specialiștii Centrelor sociale regional pentru asistența persoanelor care trăiesc cu HIV și reprezentanții ONG-urilor care prestează servicii de suport psiho-social pentru PTH

În vederea apropierii serviciilor de Consiliere și Testare Voluntară de populațiile cheie cu risc sporit de infectare, în perioada septembrie-octombrie 2013, printr-o inițiativă comună a SDMC, Centrului PAS, UNODC și UNICEF prin ONG-ul "Tinerii pentru Dreptul la Viață" au fost realizate un șir de instruire pentru reprezentanții ONG-urilor care prestează servicii de reducere a riscurilor pentru CDI, LSC, MSM și ONG-urile care prestează servicii de îngrijire și suport pentru PTH.

Astfel, în perioada 24-27 septembrie Centrul PAS a organizat o instruire în domeniul consilierii pre și post-testare la HIV și utilizării testelor rapide pe salivă pentru 15 consilieri VCT din ONG-uri. Instruirea a abordat noțiuni generale despre infecția cu HIV, prevenirea transmiterii infecției cu HIV, consilierea ca intervenție de prevenire, testarea la HIV utilizând teste rapide pe salivă, tehnici și principii de consiliere, particularități de consiliere la adolescenți, referirea beneficiarilor la diverse servicii.

Activitatea: Asistență pentru catalizarea interacțiunii intersectoriale în managementul de caz al persoanelor care trăiesc cu HIV

Statut: în proces

- *Elaborarea ghidurilor care să asigure interacțiunea dintre instituțiile responsabile de managementul cazului cu HIV.*

Urmare a evaluării serviciilor existente în domeniul HIV/SIDA și relațiilor dintre instituțiile care oferă aceste servicii, realizate printr-o inițiativă comună a Centrului PAS și Biroul UNAIDS din Moldova de către doi experți internaționali a fost lansat procesul de elaborare al unei instrucțiuni de lucru pentru managementul comprehensiv al cazului cu HIV, destinată specialiștilor din cadrul sistemului social și medical cât și organizațiilor neguvernamentale implicate în asistența persoanelor care trăiesc cu HIV.

Instrucțiunea de lucru "Managementul de Caz al persoanei care trăiește cu HIV" a fost elaborată de un grup de specialiști, reprezentanți ai Ministerului Sănătății și ai Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, cu susținerea experților de la Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate (Centrul PAS) și a fost aprobată de către Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei și Ministerul Sănătății al Republicii Moldova (ordinul nr. 48/251 din 13 martie 2013). Scopul instrucțiunii de lucru este îndrumarea personalului implicat nemijlocit în acordarea serviciilor medicale, sociale și psihosociale PTH și membrilor familiilor acestora și determină regularitatea și consecutivitatea serviciilor oferite pentru a satisface necesitățile identificate.

În perioada raportată instrucțiunea a fost publicată (1050 exemplare) și a fost distribuită coordonatorilor SNR, specialiștilor din serviciul TARV, infecționiștilor din teritorii, CSR și ONG-urilor din teritorii care oferă suport PTH.

- *Îmbunătățirea calității managementului de caz prin utilizarea tehnologiilor informaționale (Registrul Personal de Sănătate).*

În vederea îmbunătățirii calității managementului cazului cu HIV, a fost lansată dezvoltarea aplicației Registrul Personal de Sănătate (RPS) pentru persoanele care trăiesc cu HIV. RPS este un instrument care poate fi utilizat de PTH pentru a-și monitoriza starea lor de sănătate prin colectarea, urmărirea și schimbul de informații cu medicul autorizat cu privire la medicamente, reacții adverse, rezultatele testelor și alte detalii legate de starea lor de sănătate prin utilizarea unei aplicații accesibile și sigure.

Pe parcursul perioadei raportate a fost elaborat cadrul privind managementul datelor PTH, și anume termenii și condițiile de utilizare a datelor cu caracter confidențial al PTH, acordul de confidențialitate, politica de securitate a datelor cu caracter confidențial și documentul privind protecția datelor cu caracter confidențial în conformitate cu prevederile legislației în vigoare (Legii nr. 133 din 08 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal și prevederile Legii nr. 263 din 27 octombrie 2005 cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului).

- *Consolidarea sistemului de monitorizare și evaluare a cazurilor co-infecție HIV/TB.*

Centrul PAS de comun cu Biroul UNAIDS Moldova și cu susținerea instituțiilor coordonatoare a programelor naționale HIV și TB a lansat în semestrul doi al anului 2012 o inițiativă de consolidare a sistemului de M&E a activităților colaborative HIV/TB prin standardizarea indicatorilor de monitorizare și evaluare a activităților colaborative TB/HIV, în conformitate cu ultima ediție a ghidului Organizației Mondiale a Sănătății pe monitorizarea și evaluare a activităților colaborative TB/HIV și ultimelor modificări pentru politicile TB/HIV.

Inițiativa, consultată cu instituțiile de profil, specialiștii din domeniu și GTL ale CCM (ședinței GTL "Monitorizare și evaluare TB-SIDA" din 31.06.12, 14.08.12), a inclus:

- Evaluarea funcționalității sistemului și identificarea necesităților de fortificare;
- Evaluarea plenitudinii setului de indicatori pentru M&E a activităților colaborative;
- Screening-ul indicatorilor existenți din perspectiva standardelor internaționale (OMS);
- Recomandări tehnice fezabile/viabile pentru completarea setului și/sau respectarea standardelor internaționale în generarea acestora.

Rezultatele evaluării sistemului M&E a activităților colaborative HIV/TB au fost prezentate în cadrul ședinței comune a GTL M&E și GTL HIV/TB din 11 ianuarie 2013, împreună cu seturile de indicatori pentru monitorizarea și evaluarea activităților colaborative HIV/TB standardizate și aliniate cerințelor internaționale și recomandările de ajustarea ale sistemelor informaționale existente. Alinierea setului de indicatori a determinat necesitatea modificării bazelor de date SIME/HIV și SIME/TB.

Drept urmare, în perioada raportată, a fost revizuit caietul de sarcini privind funcționarea bazei de date SIME/HIV și completat setul de indicatori pentru activități colaborative HIV/TB și sistemul SIME/HIV a fost ajustat pentru a permite evidența pacienților a căror statut TB a fost evaluat la ultima vizită la centrul de tratament sau supraveghere, pacienți noi înrolați în evidența medicală care au trecut screeningul la TB în perioada de raportare, pacienți înrolați în evidența medicală care au trecut screeningul la TB în perioada de raportare, pacienți care au inițiat tratamentul

antituberculos în perioada de raportare, etc. Totodată la poziția rapoarte a fost adăugat un compartiment nou: "Activități colaborative HIV/TB".

Ajustarea SIME/HIV va contribui la perfecționarea sistemului de raportare și standartizarea indicatorilor pentru activitățile colaborative TB/HIV raportați atât la nivel național cât și internațional.

- *Evaluarea calității managementului clinic al cazurilor de co-infecție TB/HIV.*

În anul 2012, Centrul PAS în colaborare cu oficiul UNAIDS și cu susținerea instituțiilor coordonatoare a programelor naționale HIV și TB a lansat un studiu de evaluare a calității managementului clinic al cazurilor de co-infecție HIV/TB în perioada anilor 2007 – 2011 și evaluarea cauzelor de deces al persoanelor care trăiesc cu HIV, în vederea generării informației strategice despre calitatea managementului clinic al cazurilor de co-infecție HIV/TB cu utilizarea ulterioară a acesteia în luarea deciziilor pentru prelungirea vieții și îmbunătățirea calității vieții persoanelor care trăiesc cu HIV. Scopul și obiectivele studiului și ulterior protocolul studiului au fost prezentate și consultate în cadrul GTL Monitorizare și evaluare TB-SIDA al CCM (31.06.12, 14.08.12). Protocolul studiului a fost aprobat de către Comitetul de Etică a Cercetării al IMSP Institutul Ftiziopneumologie „Chiril Draganiuc” – aviz favorabil din 22 octombrie 2012.

Colectarea datelor pentru cercetarea operațională, realizată de o echipă de experți naționali, ghidată de un expert internațional de comun cu experții Centrului PAS, a demarat în luna octombrie 2012 și a finisat în luna ianuarie 2013.

Pe parcursul perioadei raportate a avut loc prelucrarea datelor colectate și elaborat raportul preliminar al studiului, raportul studiului urmînd a fi definitivat și lansat public în trimestrul întîi, 2014.

- *Elaborarea protocoalelor clinice în domeniul HIV/SIDA*

Centrul PAS de comun cu Biroul Organizației Mondiale a Sănătății din Moldova și cu susținerea Spitalului Dermatologie și Maladii Comunicabile în calitate sa de instituție coordonatoare a programului național HIV a lansat în semestrul doi 2012 elaborarea protocoalelor clinice în domeniul HIV/SIDA. Elaborarea protocoalelor a fost determinată de necesitatea actualizării informației din Ghidul pentru îngrijirea și tratamentul persoanelor cu HIV/SIDA (2010) în conformitate cu ultimele recomandări ale OMS și alinierea la Standardele Naționale pentru Protocoale Clinice.

Pentru elaborarea protocoalelor a fost instituit un Grup de Lucru ghidat de SDMC și susținut tehnic de doi experți internaționali. Proiectele protocoalelor au fost discutate și ajustate în cadrul unui atelier de lucru organizat în perioada 20-21 noiembrie 2012, cu participarea experților internaționali, autorilor și altor actori locali membri ai Grupului Tehnic de Lucru al CNC TB/SIDA pe Tratament și Îngrijire pentru PTH.

Către finalul anului 2013 au fost definitivat și transmise spre revizuire protocoalele clinice: (i) Infecția cu HIV la copii; (ii) Infecția cu HIV la adult și adolescent; (iii) Infecțiile oportuniste (Pneumonia provocată de Pneumocystis jirovecii, toxoplasmoza, infecțiile provocate de virusurile herpetice, candida albicans, cytomegalovirus, criptococcus) la persoanele infectate cu HIV; (iv) Co-infecția HIV și hepatitele virale B și C cronice. Elaborarea celorlalte protocoale clinice în domeniul HIV/SIDA, inclusiv pentru co-infecția HIV/TB, va continua pe parcursul anului 2014.

- *Operaționalizarea sistemelor informaționale pentru evidența serviciilor de îngrijire și suport pentru PTH și populații cheie.*

Centrul PAS de comun cu Centrul Național de Management în Sănătate a inițiat elaborarea sistemelor informaționale de evidență a serviciilor de îngrijire și suport oferite persoanelor HIV pozitive și familiilor acestora (HIV/Ident) și evidență a serviciilor de asistență psiho-socială oferite consumatorilor de substanțe psiho-active (UDI/Ident).

Pe parcursul semestrului întâi 2013 (4-5 aprilie) a avut loc cursul de instruire al operatorilor în introducerea datelor în baza de date HIV/Ident, la care s-au discutat aspecte practice privind introducerea datelor și funcțiile de baza ale sistemului informațional. Totodată au fost raportate principalele erori ce țin de funcționarea bazei de date. În urma propunerilor înaintate de către operatori, a fost revizuit caietul de sarcini și au fost adăugate două tipuri de rapoarte noi referitoare la pachetele alimentare și aderența la TARV.

De asemenea în HIV/Ident au fost elaborate două rapoarte adiționale care permit verificarea corectitudinii datelor introduse de către operatori în baza de date. Cu ajutorul acestor rapoarte pot fi generate codurile participanților care au frecventat activitățile de grup și categoriile de beneficiari încadrați în program (beneficiari noi, acoperiți, permanenți și rudele acestora).

Rapoartele în baza de date UDI/Ident sunt la etapa de testare urmînd a fi stabilită corectitudinea generării datelor de către sistemul electronic și ajustarea parametrilor conform cerințelor de raportare.

Activitatea: Consolidarea capacităților medicilor infecționiști și ale specialiștilor din serviciul de asistență primară

Statut: finalizat

Pe parcursul perioadei de raportare au fost desfășurate 3 seminare destinate medicilor infecționiști din centrele de tratament ARV și medicilor infecționiști responsabili de supravegherea medicală a persoanelor infectate cu HIV de la nivel de raion/municipiu. Seminarele au avut loc în perioadele 27-29 martie, 3-5 aprilie și 10-12 aprilie, 2013.

Cursurile au abordat tematici cu privire la sistemul de acordare a asistenței medicale persoanelor infectate cu HIV, monitorizarea clinică și de laborator a persoanelor infectate cu HIV, tratamentul ARV, managementul gravidelor infectate cu HIV, profilaxia post-expunere, supravegherea copiilor născuți de mame infectate cu HIV, îngrijirile paliative, activitatea centrelor regionale sociale pentru persoanele infectate și afectate de HIV și colaborarea cu serviciile de asistență socială. Un total de 76 specialiști din țară, inclusiv regiunea de est, au participat la aceste cursuri.

Activitatea: Îmbunătățirea cunoștințelor despre HIV și SIDA a asistenților sociali din cele mai afectate regiuni

Statut: finalizată

În vederea consolidării capacităților specialiștilor din sistemul de protecție socială în domeniul HIV/TB, la 15-17 iulie 2013, Fundația Soros-Moldova în colaborare cu MMPSF, a organizat un curs de instruire care a avut drept scop familiarizarea participanților cu noțiunile generale HIV și TB, programele de asistență și suport oferite PHS prin intermediul ONG-urilor, precum și aplicarea teoretico/practică a cunoștințelor obținute la seminar în activitatea de zi cu zi.

Cursul la care au participat 30 asistenții sociali din sistemul social public a abordat tematici cu privire la situația și particularitățile epidemiologice ale infecției HIV în Republica Moldova, terapia antiretrovirală, profilaxia post expunere, dimensiunea medicală și socială a HIV și SIDA, impactul HIV și TB, aspecte psihosociale, aspecte medicale ale tuberculozei - simptome, tratament, consecințele tratamentului întrerupt; tratamentul tuberculozei, importanța DOT.

Ref. 1.2: Instituționalizarea instruirii prestatorilor de servicii în domeniul HIV/SIDA prin învățământ la distanță (e-learning)

Aria serviciilor oferite: Fortificarea sistemului

Activitatea: Elaborarea curriculum-ului pentru Universitatea de Medicină și Farmacie în HIV/SIDA destinate formării continue a specialiștilor medicali

Statut: în proces

Fundația Soros-Moldova în parteneriat cu Școala de Management în Sănătate Publică de comun cu Asociația „Masterat în Sănătate Publică” au elaborat un sistem de instruire prin învățământ la distanță bazat pe web (e-learning) în vederea consolidării capacităților prestatorilor de servicii în HIV/SIDA.

Curriculumul fost elaborat de un grup de lucru format din specialiști în sănătate publică, inclusiv manageri din sistemul de sănătate, reprezentanți ai USMF și clinicieni care au identificat 8 domenii prioritare pentru curriculumul HIV/SIDA de instruire la distanță reieșind din diversitatea prestatorilor de servicii care urmează a fi instruiți, și anume: Drepturile omului în contextul HIV/SIDA, Epidemiologia și controlul infecției HIV/SIDA, Comunicare și dezvoltarea personală în contextul HIV/SIDA, Consilierea și testarea voluntară la HIV, Îngrijire și suport a persoanelor infectate de HIV, Lucrul cu populațiile vulnerabile, Monitorizare și evaluare, Conduita pacientului cu infecție HIV/SIDA. Materialele elaborate au fost plasate pe pagina web e-learning <http://e-health.md/> pentru utilizatorii platformei de învățământ la distanță. Modulele elaborate sunt revizuite și actualizate în mod sistematic.

În perioada raportată au fost:

- re-ajustate materialele de studiu pentru cursul „Învățământ la distanță în HIV/SIDA”, în scopul asigurării autenticității materialelor și calității învățământului la distanță și
- ajustată platforma TI și s-a trecut la noua interfață valabilă pentru învățământul la distanță bazată pe o versiune nouă WEB – Moodle v.2.5.1.

Activitatea: Instruirea prestatorilor de servicii în domeniul HIV prin învățământ la distanță

Statut: în proces

Pe parcursul anului 2013, 292 persoane au inițiat cursul de învățământ la distanță, dintre care 64 studenți din cadrul programului de Masterat în Sănătate Publică, 203 specialiști medicali și 25 specialiști din ONG-urile active în domeniu. În funcție de domeniul de activitate și serviciile pe care le prestează, persoanele încadrate optează pentru toate sau doar o parte din modulele cursului.

Ref. 1.3. Monitorizarea și supravegherea asistenței sociale a PTH Aria serviciilor oferite: Fortificarea sistemelor

Activitatea: Instruirea asistenților sociali în utilizarea soft-ului pentru raportarea serviciilor oferite PTH

Statut: finalizată

Baza de date HIV/Ident pentru evidența serviciilor de îngrijire și suport oferite persoanelor HIV pozitive și familiilor acestora, elaborată la finele anului 2012, a devenit operațională începând cu anul 2013 odată cu lansarea introducerii datelor de către Centrele Sociale Regionale pentru PTH și a ONG-urilor care prestează servicii de suport pentru PTH.

Pentru a crește capacitățile de înțelegere a funcțiilor bazei de date și depistarea principalelor erori de introducere a datelor în regim on-line, Fundația Soros a organizat, în perioada 4-5 aprilie, 2013, un curs de instruire pentru operatorii bazei de date HIV/Ident. La curs au participat 11 persoane: operatorii responsabili de evidența electronică și raportarea serviciilor CSR pentru asistența PTH și ONG-urilor care oferă suport PTH. Participanții au obținut abilități de lucru practic cu baza de date, totodată au însușit principalele reguli de introducere corectă a datelor și generare a rapoartelor.

Activitatea: Monitorizarea și supervizarea abilitantă a Centrelor Sociale Regionale pentru asistența PTH

Statut: în proces

În scopul asigurării funcționării eficiente a Centrelor Sociale, monitorizării procesului de implementare a managementului de caz și acordarea asistenței tehnice, un expert din cadrul Direcției politice de asistență socială a MMPSF a efectuat, pe parcursul anului 2013, un șir de vizite în cadrul centrelor sociale regionale.

În urma vizitelor în teren, expertul a înaintat recomandări de îmbunătățire a calității documentației primare, perfecționarea registrelor, elaborarea regulamentelor interne, cerințe privind confidențialitatea datelor cu caracter personal, recomandări privind întocmirea dosarului managementul cazului. Pentru fiecare recomandare înaintată centrelor sociale regionale a fost stabilită o perioadă de implementare, după care va urma monitorizarea implementării acestora.

OBIECTIVUL 2. Îmbunătățirea calității vieții Persoanelor care trăiesc cu HIV

Ref. 4.1. Promovarea și îmbunătățirea aderenței la TARV

Aria serviciilor oferite: Îngrijire și suport pentru bolnavii cronici

Activitatea: Asigurarea PTH cu pachete alimentare în vederea creșterii aderenței la tratament

Statut: finalizată

Statutul socio-economic al PTH este unul din factorii determinanți ai ratei mari de abandon a TARV. Pentru a micșora rata abandonului și creșterea aderenței la tratament în cadrul proiectului este asigurat suportul alimentar pentru PTH prin distribuția pachetelor alimentare.

La începutul anului 2011 au fost revizuite criteriile de vulnerabilitate a PTH elaborate în anul 2010 în conformitate cu recomandările GTL și aprobate noile criterii de vulnerabilitate în baza cărora sunt selectați beneficiarii și mecanismul de distribuire al pachetelor alimentare (ședința GTL din 25 ianuarie 2011). În conformitate cu mecanismul aprobat de GTL, trimestrial toți beneficiarii potențiali sunt evaluați de prestatorii de servicii în baza unui set de criterii unice atribuindule puncte în funcție de gradul de vulnerabilitate. Listele se cumulează la nivel național determinându-se astfel persoanele în tratament antiretroviral cu cel mai înalt grad de vulnerabilitate care beneficiază de suport alimentar.

În perioada ianuarie – decembrie, 2013, au fost distribuite 3,200 pachete alimentare pentru PTH aflați în tratamentul ARV, selectați în baza vulnerabilității socio-economice. Un număr total de 948 PTH au primit pachete alimentare pe parcursul anului 2013 (beneficiari primar acoperiti).

Activitatea: Granturi pentru ONG-urile care prestează servicii PTH și familiilor acestora

Statut: finalizată

Fundația Soros-Moldova a susținut implementarea proiectelor orientate spre acordarea suportului în teren PTH și familiilor acestora oferind ONG-urilor active în domeniul HIV/SIDA 10 granturi pe bază de concurs implementate prin intermediul a 9 ONG-uri. Proiectele acoperă toate regiunile Republicii Moldova inclusiv teritoriul din stânga Nistrului și au drept scop: susținerea PTH și familiilor acestora, îmbunătățirea calității vieții PTH, oferirea serviciilor și referirea PTH la servicii sociale, psiho-sociale și medicale, integrarea PTH în societate, elaborarea și distribuirea materialelor informațional-educative.

ONG-urile contractate și regiunile acoperite în cadrul proiectelor sunt prezentate în tabelul de mai jos.

#	Denumirea ONG-ului/urilor	Localitățile acoperite cu servicii în cadrul proiectelor
1	ONG „Respirația a Doua” în parteneriat cu ONG „Șansa Plus”	Bălți, Dondușeni, Fălești, Șoldănești, Edineț, Otaci, Glodeni, Sângerei, Briceni, Drochia, Ocnița
2	ONG „Centrul Regional de Politici Comunitare”	Strășeni, Hâncești, Orhei, Telenești, Ungheni, Nisporeni
3	ONG „Credința”, Chișinău în parteneriat cu ONG „Copilărie	Chișinău (Râșcani, Posta Veche, Ciocana, Centru) inclusiv suburbiile (Cricova, Grătiești,

	pentru toți"	Stăuceni, Budești, Bubuieci, Cruzești), Vadul lui Vodă, Călărași, Criuleni, Dubăsari, Rezina, Căușeni, Ștefan Vodă
4	ONG „Credința – N”	Bălți, Florești, Râșcani
5	ONG „Biaz Gul”	Comrat, Ceadâr-Lunga, Basarabeasca, Cimișlia, Taraclia
6	ONG „Zdorovoe Budushcee”	penitenciarele din stânga Nistrului (nr.1-Glinoe, nr.2-Tiraspol, nr.3-Tiraspol)
7	ONG „Zdorovoe Budushcee”	Tiraspol, Slobozia, Grigoriopol și Dubăsari
8	ONG „Miloserdie”	Bender, satele Gâsca și Proteagailovca
9	ONG „Viața Nouă” în parteneriat cu ONG „Mamele pentru viață”	Chișinău (Botanica, Telecentru, Sculeni, Buiucani), Anenii Noi, Ialoveni, Soroca, Vulcănești, Cahul, Leova, Cantemir, penitenciarele din Republica Moldova (nr. 1-Taraclia, nr. 3-Leova, nr. 4-Cricova, nr. 6-Soroca, nr. 7-Rusca, nr. 9-Pruncul, nr. 11-Balti, nr. 13-Chisinau, nr. 15-Cricova, nr. 16-Pruncul, nr. 17-Rezina, 18-Branesti)
10	ONG „Triniti”	Râbnîța, Camenca

În cadrul proiectelor este oferită o gamă largă de servicii pentru PTH și familiile acestora și anume: consultanță medicală, asistență psihologică, recuperare fizică, consiliere socială, asistență de la egal la egal, suport în obținerea documentelor de identitate și a altor documente, referire la serviciile prestate de instituțiile publice, grupuri de ajutor reciproc pentru PTH, copiii HIV infectați și familiile acestora, activități de informare și educare, îngrijire la domiciliu, etc.

Activitatea: Granturi pentru a asigura funcționarea centrelor sociale regionale

Statut: finalizată

În contextul dezvoltării Centrelor Sociale Regionale, Fundația Soros-Moldova a susținut implementarea de către ONG-uri a patru proiecte în fiecare dintre aceste regiuni în vederea suplínirii centrelor cu servicii. În tabelul de mai jos sunt arătate ONG-urile care suplínesc Centrele Sociale Regionale cu servicii.

#	Centrul Social Regional	ONG-ul(rile) partener(e)
1	Centru Social Regional Nord	ONG „Respirația a Doua”, Bălți
2	Centru Social Regional Centru	ONG-urile „Credința” și „Viața Nouă”, Chișinău
3	Centru Social Regional Sud	ONG „Biaz Gul”, Comrat
4	Centru Social Regional de Est	ONG „Zdorovoe Budushcee” Tiraspol

În cadrul acestor proiecte ONG-urile activează sub egida Centrelor Sociale Regionale care au statut de instituții publice și oferă un șir de servicii cum ar fi: consiliere medicală, suport psihologic, consiliere socială, asistență de la egal la egal, servicii de referire. ONG-urile sunt de asemenea implicate în selecția beneficiarilor de pachete alimentare, procurarea și distribuirea pachetelor adulților cât și în identificarea și asigurarea suportului pentru copiii infectați și afectați de HIV (pachete alimentare și îmbrăcăminte/rechizite școlare).

În total 6,444 persoane care trăiesc cu HIV au beneficiat de servicii de îngrijire și suport oferite prin intermediul Centrelor Sociale Regionale și a ONG-urilor teritoriale, de la demararea programului, dintre care 740 au fost primar acoperite pe parcursul anului, 2013.

Activitatea: Dezvoltarea instrumentelor pentru auditul calității serviciilor oferite persoanelor care trăiesc cu HIV și supervizare abilitantă

Statut: în proces

În urma vizitelor de monitorizare realizate de către expertul MMSF, au fost determinate câteva direcții esențiale de oferire a asistenței tehnice în scopul asigurării calității în acordarea serviciilor oferite persoanelor care trăiesc cu HIV. În primul rând a fost enunțată problema colectării, păstrării și prelucrării datelor cu caracter confidențial. Pentru a se conforma cerințelor legislației în vigoare (Legea Nr. 133 din 08.07.2011, privind protecția datelor cu caracter personal), organizațiile prestatoare de servicii persoanelor care trăiesc cu HIV necesită consultanță juridică de specialitate.

În acest sens, s-a propus elaborarea termenilor de referință și lansarea concursului de selectare a unui expert juridic care a contribuit la elaborarea politicii de confidențialitate organizațională, principalele instrumente necesare pentru păstrarea datelor cu caracter personal în cadrul organizațiilor prestatoare de servicii. Instrumentele elaborate în scopul colectării, păstrării și prelucrării datelor cu caracter confidențial, conform cerințelor legislației în vigoare, au fost pe larg analizate și discutate în cadrul unei ședințe de lucru la care au participat reprezentanți ai centrelor sociale regionale și ai societății civile. Pentru o mai bună înțelegere a condițiilor necesare de îndeplinit pentru păstrarea și prelucrarea datelor cu caracter confidențial, în primul trimestru al anului 2014 va fi organizat un seminar de instruire pentru Centrele Sociale Regionale și ONG-urile care prestează servicii de îngrijire și suport pentru PTH.

O altă arie de intervenție o constituie standartizarea și îmbunătățirea calității serviciilor prestate de către organizațiile implicate în program. Acest lucru presupune evaluarea externă a serviciilor de îngrijire și suport pentru PTH existente și elaborarea unui mecanism de evaluare internă a calității serviciului prestat pentru prestatori. În acest sens a fost contractat un consultant individual care va elabora metodologia și instrumentele de evaluare internă și externă a calității serviciilor prestate în cadrul programului. Studiul de evaluare a calității serviciilor va fi implementat în prima jumătate a anului 2014.

Activitatea: Tipărirea materialelor informaționale pentru susținerea activităților IEC ale ONG-urilor care prestează servicii PTH și familiilor acestora

Statut: finalizată

Pentru a susține activitățile de informare și educare în cadrul proiectelor, Fundația Soros-Moldova de comun cu ONG-urile care implementează proiectele de suport pentru PTH a selectat un set de materiale informaționale pentru tipar.

Pe parcursul anului 2013 au fost printate și distribuite 78,830 materiale informaționale în limbile română și rusă. Materiale elaborate (fluturași, liflete, broșuri, instrucțiuni, manual, etc.) țin de: dezvăluirea statutului HIV-pozitiv; terapia – ARV; hepatitele virale; HIV și hepatitele; tuberculoza și HIV; infecții oportuniste și HIV; alimentația sănătoasă; profilaxia supradozării; dezvăluirea statutului HIV-pozitiv copilului; testul la HIV.

Activitatea: Revizuirea curriculei în domeniul asistenței sociale pentru studenți și elaborarea modulelor de instruire

Statut: finalizată

Fundația Soros Moldova a lansat o inițiativă de revizuire și actualizare a curriculei de instruire în domeniul asistenței sociale pentru studenții din universitățile din Moldova în vederea elaborării unui model standard al curriculei universitare în domeniul asistenței sociale care să includă un modul pe prevenire, tratament, îngrijire și suport pentru persoanele infectate și afectate de HIV și servicii sociale oferite PTH.

În rezultatul studiului comparativ al curriculei din diferite universități cu privire la acoperirea subiectului HIV/SIDA, au fost elaborate curriculumul la disciplina universitară "Asistența Socială a persoanelor cu HIV/SIDA și a comunităților afectate de HIV/SIDA", și suportul de curs la disciplina universitară "Asistența Socială a persoanelor cu HIV/SIDA și a comunităților afectate de HIV/SIDA".

Pe parcursul perioadei raportate, materialele au fost tipărite (50 exemplare curriculum, 250 exemplare suport de curs) și distribuite la USM și Universitatea "A Russo" din Bălți, inclusiv altor instituții de resort.

Ref 4.2: Suport psiho-social pentru consumatorii de droguri injectabile (CDI) și asigurarea aderenței la terapia de substituție cu opioide (TSO)

Aria serviciilor oferite: Îngrijire și suport pentru bolnavii cronici

Activitatea: Suport pentru CDI și membrilor de familie pentru a îmbunătăți înrolarea și aderența la tratamentul de substituție

Statut: finalizată

ONG „Viața Nouă” în colaborare cu DRN, SCM Bălți, DIP, ONG "Tinerii pentru Dreptul la Viață", Bălți și ONG "Zdorovoe Budueshee" Tiraspol implementează un șir de activități orientate spre identificarea CDI, evaluarea necesităților acestora, asigurarea suportului psiho-social, referirea la servicii de dezintoxicare și reabilitare, referirea la TSO, asigurarea suportului orientat spre creșterea aderenței la TS și creșterea calității vieții CDI.

Serviciile pentru CDI, inclusiv din sectorul penitenciar, și familiilor acestora sunt prestate în cadrul a patru centre de zi:

- Centrul de zi "Pas cu pas" în Chișinău,
- Centrul de zi „Plus” în Bălți,
- Centrul de zi „Pas cu pas” în Cahul
- Centrul de zi „Punct de sprijin” în Tiraspol, și
- serviciu mobil pentru instituțiile din sectorul penitenciar.

Centrele de zi oferă o gamă largă de servicii cum sunt: consiliere psihologică, suport alimentar (pachete alimentare), consiliere de la egal la egal, consultantă juridică, referire la servicii medicale și sociale, referire la TS, consiliere în TS, servicii în teren, activități de informare și distribuire de materiale informaționale, grupuri de ajutor reciproc, consultații juridice oferite în cadrul proiectului de avocații IDOM, etc.

De la demararea programului 632 persoane în tratament de substituție au beneficiat de cel puțin trei servicii oferite în cadrul centrelor, dintre care 98 primar acoperiți pe parcursul anului 2013.

În 2013, un total de 1,896 consumatori de substanțe psihotrope, dintre care 462 pacienți în TSO, au beneficiat de cel puțin un serviciu în cadrul centrelor de zi și serviciului mobil din sectorul penitenciar.

Activitatea: Suport alimentar pentru creșterea aderenței la tratament de substituție

Statut: finalizată

De asemenea, pentru a crește aderența la tratament de substituție cu metadonă, 258 de pacienți în TSO, inclusiv din penitenciare, au beneficiat de 560 pachete alimentare trimestriale pe parcursul anului 2013 în valoare de 30 Euro. Suportul alimentar este distribuit în funcție de gradul de vulnerabilitate al pacienților evaluat în baza unui set unic de criterii.

Activitatea: Tipărirea materialelor informaționale, pentru a sprijini activitățile IEC

Statut: finalizată

Pentru a susține activitățile de informare și educare în cadrul centrelor de zi, ONG „Viața Nouă” de comun cu ONG-urile partenere a selectat un set de materiale informaționale (broșuri, postere, scrisori de știri) pentru tipar.

Pe parcursul anului 2013, au fost elaborate și tipărite buletine informative trimestriale („Lumea mea” 2013 (My World)) și calendare de perete, care au fost distribuite beneficiarilor proiectului prin intermediul centrelor de zi dar și a instituțiilor partenere (în total 33,250 exemplare).

Activitatea: Activități de pleoarie dedicate Zilei Internaționale împotriva abuzului și a traficului ilicit de droguri

Statut: finalizat

Urmare a evaluării Programului de TSO, realizată printr-o inițiativă comună a Centrului PAS, UNODC și OMS la finele anului 2012, la 8 februarie 2013 AO „inițiativa Pozitivă”, în parteneriat ONG-ul „Viața Nouă”, IMSP Dispensarul Republican de Narcologie și UNODC a organizat o masa rotundă cu tematica: „Implementarea recomandărilor în baza evaluării internaționale pentru îmbunătățirea calității programului TSO în Republica Moldova”.

Masa rotundă a reunit circa 30 de reprezentanți ai tuturor structurilor responsabile și interesate de implementarea programului terapiei de substituție și a avut drept scop prezentarea realizărilor și provocărilor serviciului de terapie de substituție cu opioide în Moldova și de a pune în discuție rezultatele evaluării și recomandărilor formulate de expertul internațional Emilis Subata în vederea asigurării accesibilității și calității TSO. Unul dintre rezultatele scontate ale mesei rotunde fost definirea acțiunilor concrete pentru implementarea acestor recomandări în scopul sporirii calității programului TSO în Moldova.

Ref 4.3: Suport pentru copiii infectați și afectați de HIV **Aria serviciilor oferite: Suport pentru copii orfani și bolnavi cronici**

Activitatea: Asigurarea suportului pentru copiii infectați și afectați de HIV: pachete alimentare, rechizite și haine pentru școală.

Statut: finalizată

Alimentația adecvată este indispensabilă pentru a asigura calitatea vieții și eficiența tratamentului antiretroviral la copii cu HIV/SIDA. În acest sens toți copiii HIV infectați și copii de până la vârsta de 18 luni cu statut nedeterminat născuți din mame HIV pozitive beneficiază de pachete alimentare trimestriale (în valoare de 30 Euro). 325 copii HIV infectați și copii cu vârsta până la 18 luni cu statut nedeterminat, născuți din mame HIV pozitive, au beneficiat de 927 pachete alimentare trimestriale.

De asemenea, reieșind din faptul că familiile afectate de HIV deseori se confruntă cu probleme financiare și nu-și pot asigura copiii cu lucrurile necesare pentru școală, toți copiii HIV infectați sunt asigurați de două ori pe an cu un set de îmbrăcăminte și rechizite școlare/jucării pentru a le asigura dreptul la educație (în valoare de 250 Euro). 109 de copii HIV infectați au beneficiat de acest suport pe parcursul perioadei raportate.

Activitatea: Elaborarea unui ghid de formare pentru PTH în îngrijirea copilului

Statut: finalizată

Către finele anului 2012 FSM a lansat procesul de elaborare a unui ghid de diseminare a cunoștințelor și bunelor practici de îngrijire a copilului pentru persoanele care trăiesc cu HIV și au în grijă copii HIV infectați. Scopul acestui ghid este susținerea PTH în oferirea unei îngrijiri mai bune și sprijin pentru copii.

Procedurile legate de elaborarea ghidului au fost puse în discuție în cadrul GTL pentru protecție și asistență socială și în conformitate cu decizia GTL a demarat procesul de analiză a materialelor existente în domeniu și de stabilire a conținutului optim pentru ghid.

Pe parcursul perioadei raportate, ghidul a fost tipărit și distribuit departamentelor de protecție socială din cadrul autorităților publice locale și naționale, instituțiilor de învățământ superior, ONG-urilor active în domeniul HIV/SIDA.

Activitatea: Organizarea taberelor de vară pentru copiii infectați și afectați de HIV și mamele acestora

Statut: finalizată

Fundația Soros-Moldova de comun cu Centrele Sociale Regionale și ONG-urile care prestează servicii pentru PTH au selectat copii infectați sau afectați și însoțitorii acestora care în anul 2013 au beneficiat de sejururi gratuite de 7 zile în tabere de vară în vederea îmbunătățirii calității vieții copiilor infectați și afectați de HIV. În total 102 copii infectați și afectați și 35 însoțitori ai acestora din toată țara au avut posibilitatea de a se odihni gratuit în tabere de vară.

Alte 33 persoane (30 copii infectați și afectați și 3 însoțitori) din regiunea de est au beneficiat de sejur gratuit într-o tabără de vară din regiune.

Ref 4.4 Consolidarea Centrelor sociale regionale pentru persoanele care trăiesc cu HIV

Aria serviciilor oferite: Suport pentru copii orfani și bolnavi cronici

Activitatea: Suport pentru operarea Centrelor sociale regionale pentru asistența PTH

Statut: finalizată

Un component important al proiectului este instituirea și susținerea a patru centre regionale pentru persoanele infectate și afectate de HIV pentru a îmbunătăți calitatea vieții persoanelor cu HIV prin oferirea unui șir de servicii noi dezvoltate și referirea la serviciile deja existente din sistemul de protecție socială.

Centrele au fost instituite în colaborare cu Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei și autoritățile publice centrale și locale în gestiunea cărora vor trece și care vor asigura finanțarea acestor servicii sociale specializate pe viitor. Serviciile dezvoltate prin intermediul centrelor sociale regionale sunt noi pentru Republica Moldova și necesitatea lor este motivată de faptul că numărul persoanelor infectate cu HIV în țara este în continuă creștere, iar serviciile sociale, destinate acestei categorii a populației, necesită a fi organizate cât mai eficient.

Amplasarea regională a acestor centre permite accesul beneficiarilor din diferite localități la serviciile de suport și de protecție socială oferite. Pentru buna funcționare, edificiile centrelor au fost reabilitate, mobilate, dotate cu aparate electrocasnice și echipament logistic și informațional, a fost amenajată o sală de conferință și o cameră pentru copii. În posesia centrelor există, de asemenea, câte o unitate de transport pentru organizarea mai eficientă a activităților de teren.

La 27 februarie, 2013 a fost inaugurat ultimul din cele patru centre - CSR din Chișinău. CSR din Bălți, Tiraspol și Comrat au fost inaugurate pe 14 mai, 18 mai și respectiv 22 noiembrie 2012.

Centrele de pe malul drept sunt înregistrate ca persoane juridice cu statut de instituții publice:

- Instituția Publică Centrul social regional pentru persoane care trăiesc cu HIV mun. Chișinău,
- Instituția Publică Centrul Social „Viața cu Speranță”, mun. Bălți,
- Instituția Publică Centrul Regional Social „Împreună pentru viață” mun. Comrat

Iar Centrul social pentru persoanele infectate sau afectate de HIV din regiunea de est este subdiviziune a Centrului SIDA or. Tiraspol.

Centrele prestează o gamă largă de servicii sociale, psihosociale și medicale de referire, printre care: asistență psihosocială și de aderare la tratamentul ARV, consiliere, consultații de referire pentru obținerea unei profesii sau a unui loc de muncă, cursuri de instruire, activități de la egal la egal.

Întru asigurarea cadrului normativ și ca urmare a elaborării conceptului centrului regional social pentru persoanele infectate și afectate de HIV (aprobat prin ordinul Ministerului MMPSF nr. 216-P din 31 mai 2010), MMPSF de comun cu partenerii și ONG-urile active în domeniu au elaborat regulamentul cadru și standardele minime de

calitate pentru centre. Setul de documente a fost consultat cu GTL al CNC TB/SIDA pe Asistență Socială, plasat pe site-ul MMPSF pentru consultare publică și remis spre avizare de autoritățile publice centrale și locale și ONG-urile din domeniu. Ulterior, MMPSF urmează să revizuiască și ajusteze setul în conformitate cu recomandările primite de la structurile publice implicate în procesul de vizare.

Activitatea: Consolidarea capacităților în managementul de caz HIV/SIDA pentru echipele MDT din centrele sociale

Statut: în proces

În scopul fortificării capacității echipelor din cadrul CSR-urilor și a ONG-urilor care suplinesc centrele cu servicii, în perioada 2-4 iulie 2013, a avut loc cursul de instruire „Controlul co-infecției TB/HIV la nivelul organizațiilor care prestează servicii de îngrijire și suport pentru PTH ”

Acest curs a abordat următoarele subiecte: situația și particularitățile epidemiologice ale co-infecției TB/HIV/SIDA în Republica Moldova, cadrul legal în domeniul TB/HIV/SIDA, grupuri de risc TB, grupuri de risc TB/HIV, tratamentul TB, particularitățile tratamentului TB la persoanele HIV pozitive, Importanța DOT, consilierea pentru sporirea aderenței la tratament, profilaxia TB, tratament profilactic la persoanele HIV pozitive. La eveniment au participat 26 persoane, reprezentanți ai Centrelor Sociale Regionale pentru PTH și ONG-urile care prestează servicii de suport PTH.

În perioada 20-22 noiembrie 2013, a avut loc cursul de instruire “Aderența la terapia Antiretrovirală”, la care au fost instruiți 30 reprezentanți ai Centrelor Sociale Regionale și membri ai organizațiilor neguvernamentale care oferă suport persoanelor infectate și afectate HIV. Pe agenda discuțiilor au fost incluse următoarele subiecte: situația privind aderența la terapia ARV (TARV) în Republica Moldova, introducerea despre TARV: patogenia infecției HIV și scopul TARV, grupele de bază al preparatelor ARV, scheme TARV, aderența la TARV, obiectivele, metodele de creștere a acesteia, factorii care împiedică aderența la TARV, efectele adverse ale TARV, aderența la TARV printre UDI, suport social în aderența la TARV.

Activitatea: Asigurarea supervizării și asistenței tehnice pentru Centrele sociale regionale pentru PTH

Statut: în proces

Într-o bună funcționare și implementare eficientă a activităților, Centrele Sociale Regionale din Chișinău, Bălți, Comrat și Tiraspol sunt asigurate cu asistență tehnică continuă în realizarea planurilor de acțiuni, respectarea cadrului normativ, colaborarea cu organizațiile neguvernamentale care suplinesc cu servicii și organizarea prestării de comun a serviciilor pentru beneficiari.

Totodată a fost oferită asistență în privința operaționalizării bazei de date HIV/Ident. Operatorii în introducerea datelor au fost consultați privind introducerea corectă a datelor și generarea rapoartelor, soluționarea problemelor tehnice de funcționare a bazei de date.

Unele din vizitele de acordare a asistenței tehnice pentru Centrele Sociale Regionale au fost realizate în comun cu reprezentanții MMPSF și ai FSM. Acest lucru a permis o analiză complexă a situației centrelor și în același timp, o abordare multidisciplinară în soluționarea problemelor existente.

OBIECTIVUL 3. Asigurarea implicării societății civile și a populației din principalele comunități afectate și promovarea drepturilor omului

Ref 5.1: Evaluarea situației drepturilor omului în contextul HIV

Aria serviciilor oferite: Reducerea stigmei

Activitatea: Evaluarea încălcărilor drepturilor omului în prestarea serviciilor

Statut: în proces

În vederea evaluării încălcării drepturilor persoanelor care trăiesc cu HIV, la finele anului 2013, a fost lansat concursul public de selecție a unei companii sociologice pentru implementarea studiului de evaluarea accesului persoanelor care trăiesc cu HIV la serviciile medicale. Studiul, focusat pe accesul la serviciile medicale generale și accesul la serviciile medicale specifice, va fi realizat în populația cu statut HIV+ de pe ambele maluri ale Nistrului, în prima jumătate a anului 2014.

Ref 5.2: Asigurarea asistenței juridice și litigării

Aria serviciilor oferite: Reducerea stigmei

Activitatea: Asigurarea asistenței juridice PTH și litigării cazurilor strategice privind drepturile PTH

Statut: în proces

IDOM asigură continuu asistență juridică/litigare gratuită PTH și familiilor acestora. În acest sens o echipă de avocați contractați în cadrul proiectului oferă servicii persoanelor care trăiesc cu HIV la nivel local. În baza unui orar prestabilit avocații se deplasează în teren și oferă consultații juridice în cadrul Centrelor Sociale Regionale pentru asistența PTH și ONG-urilor care prestează servicii grupurilor cu risc sporit de infectare cum ar fi ONG-urile Viața Nouă, Tinerii pentru Dreptul la Viață, etc. În total 218 PTH au primit asistență juridică pe parcursul anului, 2013. Asistența solicitată de PTH ține de probleme de ordin legal, civil (inclusiv divulgarea statutului HIV), administrativ.

Avocații programului au preluat 21 cazuri de încălcare a drepturilor PTH pentru litigarea strategică în vederea schimbării practicilor existente. Cazurile litigate țin de divulgarea statutului HIV fără informarea și permisiunea PTH, atitudine neprofesională din partea lucrătorului medical, persecutare din partea organelor de forță, indemnizații sociale, refuzul serviciilor medicale din cauza statutului, includerea informației cu referire la statutul HIV în cartea medicală a pacientului, privarea de drepturile părintești, refuzul din partea autorităților privind adopția copiilor etc. Din cazurile preluate - 15 cazuri au fost soluționate pozitiv, iar 6 sunt în proces de examinare dintre care 3 cazuri au fost înaintate la Curtea Europeană pentru Drepturile Omului.

Activitatea: Instruire privind drepturile omului, nediscriminarea și mecanisme de acțiune în caz de încălcare a drepturilor omului pentru ONG-uri și grupuri de inițiativă

Statut: finalizată

În perioada 20-22 martie și 3-5 iunie, 2013 Centrul PAS împreună cu avocații IDOM au organizat cursul de instruire în „Drepturile omului, nondiscriminare și mecanisme de aplicare pentru ONG-uri și grupuri țintă în cazul încălcării drepturilor omului” destinat reprezentanților Centrelor Sociale Regionale și ONG-urilor care oferă servicii de îngrijire

și suport pentru PTH. Cursul a abordat aspecte legate de HIV și SIDA, drepturile omului, non-discriminare, respectarea confidențialității persoanelor HIV pozitive și mecanismele de acționare în cazurile de încălcare a drepturilor omului, dispozițiile legale naționale și internaționale privind HIV/SIDA. În total au fost instruiți 48 reprezentanți ai CSR și ONG-urilor din domeniu.

*Activitatea: Campanie de comunicare cu privire la încălcările drepturilor omului
Statul: finalizată*

Promovarea drepturilor omului, în special a persoanelor care trăiesc cu HIV, prin intermediul canalelor mass-media, a fost accentuată în perioada zilelor de comemorare a persoanelor decedate de HIV/SIDA. Prin intermediul canalelor radio și TV au fost lansate campanii de comunicare, având ca scop informarea și sensibilizarea opiniei publice.

Astfel în perioada 17-25 mai 2013 au fost plasate filere și reportaje la diverse posturi de radio și televiziune precum: Moldova 1, N4, Radio Chișinău, Sănătate TV, etc.

În paralel, pentru a accentua mesajele transmise, au fost organizate emisii în direct cu specialiști din domeniu, care au avut ocazia prin intermediul mass-media, să promoveze drepturile persoanelor care trăiesc cu HIV.

Specialiștii din domeniu au participat în calitate de invitați la: emisiunea „Bună dimineața” care a avut loc la 17.05.2013, ora 08.10, la postul național de televiziune Moldova 1, la o emisiune de dezbateri publice „Ora de Vârf”, care a fost difuzată prin intermediul postului de radio - Radio Chișinău, 16.05.2013, ora 14.15-14.50, etc.

În prima decadă a lunii decembrie 2013 au fost desfășurate diverse evenimente în contextul Zilei Internaționale de Combatere a HIV/SIDA care a întrunit diverși actori guvernamentali și neguvernamentali. Au fost înregistrate și plasate 5 reportaje televizate la posturile naționale Moldova 1, N4, Jurnal TV, Sănătate TV (on-line).

În cadrul emisiunii „Ora de Vârf, din 10.12.2013 difuzată la postul de radio ”Radio Chișinău”, experți din domeniile juridic, medical, și psiho-social, au pus în discuție problemele persoanelor care trăiesc cu HIV.

Un alt mijloc de comunicare mass-media utilizat în cadrul campaniei, a fost plasarea știrilor pe web-site-ul Sănătate Info. Informația prezentată reflectă opinia experților din domeniu vizavi de persoanele care trăiesc cu HIV, descrierea cazurilor de discriminare cu care se confruntă PTH, lacunele existente la nivel de sistem în soluționarea problemelor PTH, măsuri necesare de realizat în scopul îmbunătățirii calității vieții PTH. În total au fost plasate pe e-sanatate.md: 7 știri interne, 3 reportaje, 3 interviuri și 3 opinii. În același timp au fost elaborate și plasate banere cu mesajul Zero discriminare.

Ref 5.3: Asigurarea implicării societății civile și a populației cheie în răspunsul național HIV

Aria serviciilor: Consolidarea societății civile

Activitatea: Participarea membrilor societății civile la evenimente internaționale

Statut: finalizată

În vederea consolidării comunității PTH, îmbunătățirii activității și ridicării calificării membrilor acesteia, a fost susținută participarea reprezentanților societății civile la evenimente internaționale în domeniul HIV/SIDA (conferințe, ateliere de lucru, seminare, stagii, etc.). Suportul pentru evenimente este asigurat în baza unui concurs deschis anunțat de Centrul PAS. Cerințele fata de solicitanți, cu descrierea criteriilor de iligibilitate, termenilor de prezentare și componenteii dosarelor sunt plasate pe site-urile Centrului PAS, CNC TB/SIDA, Fundației Soros-Moldova și site-urile rețelelor comunității PTH și populațiilor cheie: Inițiativei Pozitive, Ligii PTH și UORN.

În total pe parcursul anului 2013, 9 persoane au participat la următoarele evenimente:

- un specialist din cadrul SDMC a participat în perioada 21-23 mai, 2013 la cursul de instruire pentru însușirea evaluării estimărilor și prognozelor legate de HIV/SIDA, care a avut loc la Almata, Kazakhstan, Scopul seminarului a fost studierea metodelor și procedurilor de efectuare a estimărilor și prognozelor în legătură cu HIV/SIDA, pentru alcătuirea prognozelor preliminare. Pe parcursul instruirii a fost utilizat programul Spectrum, care a asigurat crearea estimărilor preliminare privind răspândirea infecției HIV, numărul cazurilor noi, numărul deceselor cauzate de SIDA, necesitatea tratamentului antiretroviral la adulți și copii. Datele estimate au fost incluse în prognozele regionale și globale.
- un reprezentant al organizației care prestează servicii comunității LGBT, a participat în perioada 31 octombrie – 4 noiembrie, 2013 la cursul de instruire "Intervenții online pentru BSB", care a avut loc în Baku, Azerbaidjan. Pe agenda evenimentului au fost puse în discuție aspecte teoretice și practice privind intervențiile online pentru BSB. Participarea la stagierea dată a contribuit la realizarea schimbului de practici în intervențiile online pentru BSB fapt care la rândul său determină eficientizarea prevenirii HIV în rândul BSB, dezvoltarea pe viitor a serviciilor de sănătate pentru BSB/LGBT.
- 7 membri ai organizațiilor care prestează servicii de îngrijire și suport pentru PTH au mers în perioada 21-25 octombrie, 2013 într-o vizită de studiu la Nicolaev, Ucraina. Organizația gazdă "Час життя" a împărtășit participanților experiența proprie în implementarea mecanismului managementului de caz. Participanții au făcut cunoștință cu tipurile de anchete aplicate în instrumentarea cazului; soluționarea problemelor beneficiarilor în dependență de dificultatea acestora; mecanismul de referire a beneficiarului în cadrul programului; interrelaționarea structurilor guvernamentale și neguvernamentale în soluționarea cazurilor, etc..

Activitatea: Conferința Națională privind infecția HIV/SIDA, cu participare internațională

Statut: finalizată

În perioada 16-18 decembrie 2013 la Chișinău a avut loc Conferința Națională HIV/SIDA 2013, organizată sub egida Consiliului național de coordonare a programelor naționale

de profilaxie și control a infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și de control al tuberculozei.

La conferință au participat 177 persoane – reprezentanți ai organizațiilor guvernamentale și ai societății civile, autorităților publice locale și agențiilor internaționale, precum și parteneri din Ucraina și România.

Obiectivul Conferinței a fost de a evalua răspunsul național la epidemia HIV/SIDA în perioada 2011-2013 prin prisma rezoluției din 2011 și de a defini acțiuni concrete care ar accelera procesul "Tendința zero: Zero infecții noi cu HIV. Zero discriminare. Zero decese cauzate de SIDA!", prin unirea eforturilor tuturor partenerilor din sectorul public, privat și societatea civilă.

Programul Conferinței a fost divers și a inclus sesiuni plenare tematice, platforme de discuții paralele focusate pe prevenire, diagnosticare, tratament, îngrijire și suport în domeniul HIV, coinfecții, atingerea celor trei de "zero", precum și sesiuni de master class, moderate de experți de valoare din țară și de peste hotare.

Participanții la Conferință au recunoscut eforturile depuse și rezultatele obținute în ultimii doi ani în domeniile prevenirii, tratamentului și îngrijirii persoanelor HIV pozitive. Totodată au constatat că angajamentele asumate în cadrul Conferinței HIV/SIDA 2011 nu au fost realizate pe deplin și au chemat toți partenerii în domeniului controlului HIV/SIDA să depună eforturile necesare și să aplice capacitățile instituționale disponibile pentru realizarea angajamentelor trasate la conferința din 2011 și reafirmate în cadrul conferinței din 2013.

Activitatea: Dezvoltarea și difuzarea spoturilor TV și radio pentru reducerea stigmei

Statut: finalizată

În scopul promovării drepturilor PTH și populațiilor cheie și reducerii stigmei și discriminării persoanelor care trăiesc cu HIV, AO „Inițiativa Pozitivă” a realizat pe parcursul anului 2013 un șir de acțiuni mediatizate pe larg în mass media, precum:

- realizarea și difuzarea unui reportaj în memoria lui Alexandru, decedat de HIV/TB. Reportajul a ieșit în emisie la 30 martie 2013 la ora 18:20 în cadrul emisiunii „Moldova – țară de minune” la Publica TV. Reportajul pe site-ul „Publica TV”.
- organizarea în perioada 04-26 aprilie, 2013 a concursului intelectual interpenitenciar - „Brain-Ring”, pentru deținuții din cele 9 penitenciare de pe teritoriul țării. Evenimentul a avut drept scop conștientizarea riscurilor privind efectele consumului de droguri și a fost consacrat Zilei Internaționale Antidrog. Acesta a fost organizat sub egida Comisiei Naționale Antidrog, în parteneriat cu Departamentul Instituțiilor Penitenciare, cu suportul financiar al UNODC și Centrului PAS.
- organizarea la 23 iunie, 2013 cu ocazia Zilei Mondiale Antidrog, a primei ediții a Rock Festivalului "Music is my drug" ("Muzica e drogul meu"). Scopul acestui eveniment a fost de a sensibiliza membrii societății civile cu privire la problemele legate de consumul de droguri în Republica Moldova, prin intermediul unui eveniment cultural deosebit care să reunească cei mai renumiți interpreți de muzică rock din Moldova, care vor transmite un mesaj comun de luptă împotriva

drogurilor. Evenimentul a adunat în jur de 2,000 spectatori și peste 100 de artiști și voluntari, fiind pe larg mediatizat în mass-media locală (peste 20 posturi radio, TV, site-uri de știri).

- desfășurarea în luna decembrie, în colaborare cu portalul media e-sănătate, a unui studiu al serviciilor sub acoperire privind eficiența cabinetelor de consiliere și testare voluntară în urma căruia s-a constatat că doar două din șapte cabinete de consiliere și testare voluntară din mun. Chișinău sunt funcționale și doar în unul din ele a este posibilă efectuarea testării la HIV.

Activitatea: Întâlniri în scop de lobby și pledoarie activă (advocacy) la nivel central și local (atelier, mese „rotunde”, întâlniri etc.)

Statut: finalizată

Pe parcursul anului 2013, AO „Inițiativa Pozitivă” a realizat un șir de acțiuni (mese rotunde, întâlniri, atelier, etc.) orientate spre sensibilizarea și creșterea angajamentului autorităților centrale în răspunsul național HIV, precum și spre îmbunătățirea coordonării dintre APC, APL, serviciile medicale și sociale, societatea civile și alți actori cheie.

La 30 aprilie, 2013, Inițiativa Pozitivă a inițiat ședința GTL al CNC privind asistența și protecția socială în domeniile TB/HIV, cu scopul de a pune în discuție acordarea suportului și serviciilor prestate mamelor și copiilor HIV pozitivi. Ulterior, la 2 mai, 2013 Inițiativa Pozitivă a înaintat MMPSF și MS o scrisoare oficială în care a solicitat revizuirea Ordinului #13/71/41 cu privire la extinderea accesului la indemnizații sociale pentru copiii HIV pozitivi.

Deoarece din partea structurilor guvernamentale nu a fost oferit un răspuns vizavi de solicitarea înaintată, societatea civilă sub egida Inițiativei Pozitive a organizat la 15 iulie, 2013, un protest în scuarul dintre MMSPF și MS la care au fost prezenți 79 reprezentanți din cele 11 organizații neguvernamentale implicate în programul de prevenire și control a infecției HIV în Republica Moldova. Un rol deosebit în campania de lobby l-a avut implicarea unei adolescente din Ucraina care și-a dezvăluit deschis statutul și a promovat drepturile copiilor HIV pozitivi. Drept rezultat al acțiunilor întreprinse, copiii HIV pozitivi au primit statut social și indemnizații sociale din resurse publice.

În scopul comemorării Zilei persoanelor decedate de SIDA, în perioada 19-29 mai 2013, Inițiativa Pozitivă a organizat un șir de activități în scopul informării populației privind infecția HIV. În colaborare cu partenerii din regiune a fost desfășurată caravana auto la care au participat 13 automobile, ce au parcurs traseul: Chișinău – Comrat - Cahul - Bender - Tiraspol - Râbnița - Bălți - Chișinău, staționând în fiecare oraș cu un program de 2 zile.

În perioada campaniei:

- Peste 160 persoane au participat la cele 6 mese rotunde organizate la Comrat, Cahul, Bender, Tiraspol, Râbnița și Bălți;
- Au fost organizate 23 sesiuni de informare care au avut loc în 21 de școli din localitățile: Comrat, Cahul și Bender, la care au participat 667 de elevi;
- Peste 150 persoane au participat la 6 întâlniri comunitare organizate în: Comrat, Cahul, Bender, Râbnița și Bălți;

- 5,401 fluturași, 8878 breloace, 1,200 baloane, 5,000 prezervative, 700 carnete, 120 maiouri și 2,622 panglici roșii au fost distribuite de către organizatori partenerilor din regiune;
- Peste 600 persoane au participat la concertele de caritate din diferite localități, unde au concertat artista Dara împreună cu alți prezentatori profesioniști.

La finalul caravanei auto pe data de 30 mai, 2013, la Chișinău a fost inaugurat oficial Memorialul consacrat persoanelor decedate de SIDA. în Parcul Central din Chișinău. La eveniment au participat: Primaria Municipiului Chișinău, Reprezentanți ai Națiunilor Unite în țară și reprezentanți ai societății civile. Evenimentul a fost pe larg mediatizat în presa locală

La 4 septembrie, 2013, Inițiativa Pozitivă și Uniunea Organizațiilor care desfășoară activități în domeniul Reducerii Riscurilor, a desfășurat un protest cu ocazia Zilei internaționale de informare și sensibilizare cu privire la supradoze. Inițiatorii acțiunii, au organizat un flash mob pentru a sensibiliza organele de resort cu privire la problema deceselor cauzate de supradoze, au distribui materiale informaționale, au invitat trecătorii la expoziția de poze "Furați de supradoze", iar persoanele cu experiența utilizării drogurilor au mărturisit experiențele lor de viață.

Problema deceselor prin supradoză asociate consumului de opiacee constituie o provocare pentru cei peste 30,000 consumatori de droguri din Moldova. Conform surselor internaționale din 100 de cazuri de supradoză, aproximativ 4 sunt fatale.

La 15 octombrie, 2013 Inițiativa Pozitivă a organizat un protest public în fața MS cu sloganul „Efectul-pinocchio-a-dat-de-gol-ministerul-sanatati”, orientat spre responsabilizarea MS în ceea ce privește distribuirea resurselor financiare din bugetul de stat pentru acoperirea programului de prevenire și control HIV/SIDA. Din totalul de 48 mln lei planificate pentru anul 2014, au fost alocate doar 9 mln. lei.

Pe parcursul anului 2013, au fost tipărite 8,000 exemplare ale buletinului informativ „Lumea mea”, în limbile rusă și română, care a fost distribuit de către asistenții sociali din Chișinău, Cahul, Bălți, Tiraspol și instituții penitenciare beneficiarilor programelor de suport pentru populațiile cheie.

Activitatea: Cursuri de formare pentru membrii societății civile implicați în prestarea serviciilor persoanelor care trăiesc cu HIV

Statut: în proces

Pe parcursul anului 2013, Inițiativa Pozitivă a organizat trei cursuri de instruire pentru reprezentanții ONG-lor din comunitate (PTH/CDI/LGBD/LSC) și reprezentanți din cadrul serviciului penitenciar.

Primul curs, organizat în perioada 18-20 aprilie, 2013, a fost focusat pe „Managementul organizațional și liderismul” și a întrunit 30 de persoane. Scopul seminarului a fost de a instrui liderii din cadrul ONG-urilor cu privire la principiile managementului eficient, principalele subiecte discutate fiind: implicarea comunității în alegerea priorităților organizației, motivarea personalului, dezvoltarea parteneriatului cu reprezentanții administrației publice locale, elaborarea planului individual de dezvoltare.

La 17-19 iulie, 2013 a fost organizat un seminar cu tematica "Comunicare și advocacy" la care au participat 27 persoane și în cadrul căruia au fost puse în discuție subiecte

privind principiile și instrumentele de advocacy eficiente, instrumentele on-line de comunicare și totodată s-au obținut abilități practice de comunicare online.

Pe parcursul perioadei 13-15 noiembrie, 2013 a fost organizat un curs de instruire privind „Implementarea managementului de caz” la care au participat 27 persoane. În cadrul cursului a fost prezentată și analizată experiența Ucrainei vizavi de implementarea managementului cazului, preluată bunele practici, îmbunătățit mecanismul de implementare a managementului cazului la nivel local. În calitate de formator a fost invitat un specialist din Ucraina cu experiență în implementarea managementului cazului.

INDICATORII DE PERFORMANȚĂ AI PROGRAMULUI

La finele anului 2013 (a opta perioadă de implementare a programului) performanța medie a indicatorilor de proces este de 100.2% și media indicatorilor Top 10 este de 96%.

Din 9 indicatori de proces în baza cărora se măsoară performanța programului țintele au fost depășite pentru 4 indicatori, pentru trei indicatori au fost substanțial atinse iar pentru doi realizate în mod corespunzător. Tabelul de mai jos prezintă rezultatele atinse pentru fiecare indicator versus ținte.

Rating-ul general acordat de Fondul Global grantului HIV implementate de Centrul PAS este A2.

Numărul grantului	MOL-H-PAS			
Actualizarea progresului pe grant - Perioada de raportare	Ciclu:	Semestrial	Numărul	8
Actualizarea progresului pe grant - Perioada acoperită	Data de început:	1-Iul-2013	Data de final :	31-Dec-2013
Actualizarea progresului pe grant - Numărul	8			

Nr.	Aria serviciilor oferite	Indicatori	Țintele semestrul 8 ¹	Rezultatele obținute în semestrul 8 ²	Rezultat			Comentarii
					0 - 59 %	60 - 89 %	> 90 %	
1	Fortificarea sistemelor	Numărul personalului medical (medici și asistente medicale) și non-medical (psihologi, asistenți sociali, educatori de la egal la egal) instruiți în HIV/SIDA	90	86	96%			În total 86 persoane au fost instruite în semestrul 8, dintre care: 15 lucrători medicali au participat la curs de instruire internațional organizat la Clinica Lavra pe Maladiile sistemului nervos central în cadrul infecției cu HIV; 25 lucrători non-medicali din echipele multidisciplinare ale SNR din regiunea de sud, din CSR și ONG care oferă servicii de îngrijirea și suportul PTH au fost instruiți în protecția și asistența persoanelor care trăiesc cu HIV în cadrul CSR; 15 reprezentanți ai ONG-urilor care oferă servicii pentru PCDI, LSC, BSM și îngrijire și suport PTH au fost instruiți în consiliere și testare voluntară, 31 lucrători sociali au fost instruiți în HIV/TB.

¹ cumulative pe durata programului

² cumulative pe durata programului

						Indicatorul este substanțial atins. Cauza variației: o instruire pentru medicii infecționiști planificată în cadrul liniei bugetare 3. 1. 4 pentru S2, 2013, a fost organizată în S1, 2013, organizarea în avans fiind condiționată de faptul că instruirile pentru infecționiști planificate în cadrul liniei bugetare 3. 1. 4 au fost direct legate de reforma și de reorganizarea sistemului de prestare a serviciilor medicale HIV și toate trei evenimente planificate pentru anul 2013 (două în S1 și unul în S2) au fost organizate în timpul S1, 2013. În același timp un eveniment adițional a fost organizat din economii, cu aprobarea FG (curs de instruire în VCT pentru 15 persoane)
2	Îngrijire și suport pentru bolnavii cronici	Numărul de PTH care primesc pachete alimentare pentru a îmbunătăți aderența la tratamentul ARV	1040	948	91%	În total 948 PTH au primit pachete alimentare pe parcursul anului 2013, din ei 106 primar acoperiți pe parcursul S8. În fiecare trimestru 800 PTH, din sectorul civil și penitenciar, selectate în baza vulnerabilității socio-economice, beneficiază de pachete alimentare pentru o aderență mai bună la tratament. Indicatorul este substanțial realizat. Cauza variației: ținta pentru acest indicator este anuală și a fost calculată în baza unei creșteri trimestriale estimate de 10% a numărului de beneficiari noi care, de regulă, sunt selectați din rândul pacienților noi înrolați în ARV. 800 pachete alimentare sunt distribuite trimestrial PTH, selectate pe baza unui set de criterii unice de vulnerabilitate socio-economice. În funcție de gradul de vulnerabilitate, clasamentul potențialilor beneficiari se schimbă de la un trimestru la altul, inclusiv pentru beneficiarii acoperiți anterior sau primar (mai ales din rândul pacienților noi înrolați în ART) care se clasează în topul celor mai vulnerabili 800 pacienți în ART.
3	Îngrijire și suport pentru bolnavii cronici	Numărul persoanelor care trăiesc cu HIV/SIDA care au primit suport social	6367	6444	101%	Pe parcursul semestrului 8, un total de 359 PTH au fost primar acoperiți cu servicii de îngrijire și suport prestate în cadrul celor patru Centre Sociale Regionale și a 10 organizații teritoriale care prestează servicii direct PTH și membrilor familiilor lor. Beneficiarilor le sunt prestate următoarele servicii: suport și consiliere psiho-socială, consiliere medicală și referiri, diseminarea materialelor informaționale și consiliere de la egal la egal, grupuri de ajutor reciproc și suport alimentar, etc. Indicatorul este atins.
4	Suport pentru copiii orfani și vulnerabili	Numărul de copii infectați și afectați de HIV/SIDA care primesc suport social	272	325	119%	Un total de 325 copii (109 copii HIV infectați și 216 copii afectați de HIV) au beneficiat de suport social pe parcursul anului 2013 (acoperiți primar), dintre care 61 (13 infectați și 48 afectați de HIV) primari acoperiți în S8. În același timp, în fiecare trimestru, 230 copii (toți copiii infectați cu HIV, care pot fi acoperiți cu servicii, și majoritatea copiilor născuți din mame HIV

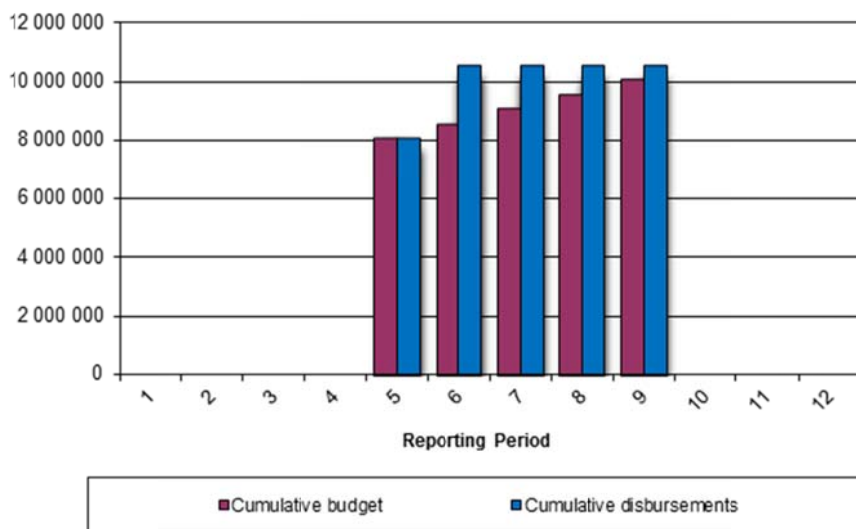
						<p>pozitive) beneficiază semestrial de un set de haine și rechizite școlare ca parte a programului de acordare a suportului social. Pe parcursul perioadei de raportare, numărul de copii HIV infectați care au primit câte un set de haine și rechizite școlare a crescut la 109, depășind cu 14 unități numărul planificat de 95. Acest fapt a determinat necesitatea realocării unui buget adițional (din economiile obținute în cadrul altor linii bugetare orientate către suportul PTH) pentru a acoperi patrusprezece seturi suplimentare de îmbrăcăminte și rechizite școlare.</p> <p>Indicatorul este depășit. Cauza variației: Numărul de copii primar acoperiți cu suport social este determinat de numărul de copii diagnosticați cu HIV și numărul copiilor născuți din mame HIV pozitive imediat înainte și în perioada de raportate. Pe parcursul perioadei de raportare numărul copiilor HIV pozitivi acoperiți cu servicii a fost 109, depășit cu 14 numărul planificat de 95.</p>
5	Outreach pentru schimbarea comportamentului	Numărul de UDI care sunt în terapia de substituție cu metadonă și primesc cel puțin 3 servicii de suport din partea ONG-urilor care lucrează la reabilitarea UDI	711	632	89%	<p>În total 47 persoane din 100 care au inițiat TSO în timpul semestrului 1, 2013 au finalizat cel puțin 6 luni de TSO continuu. Actualmente TSO este distribuită în trei site-uri: Dispensarul Republican de Narcologie, Spitalul Municipal Bălți și Departamentul Instituțiilor Penitenciare (în 12 institutii penitenciare: #1 Taraclia, #3 Leova, #4 Cricova, #6 Soroca, #7 Rusca, #9 Pruncul, #11 Balti, #15 Cricova, #16 Pruncul, #17 Rezina, #18 Brănești, #13 Chișinău).</p> <p>Indicatorul este atins parțial (78%). Cauza variației: rata de retenție în tratament este determinată de o serie de factori, și anume: migrația sezonieră a pacienților (atât peste hotare cât și în interiorul țării), apariția drogurilor ilicite sezoniere pe piața neagră, doze mici de metadonă (mai puțin decât doza minimă recomandată de 60mg), precum și utilizarea concomitentă a drogurilor ilicite, distribuția metadonei limitată la punctul de distribuție a TSO, inclusiv pentru consumatorii de droguri în remisie stabilă, înrolare repetată în tratament fără suport psiho-social preventiv pentru a pregăti pacientul pentru următoarea încercare, concepții greșite despre TSO atât în echipele medicale cât și cele de asistență psiho-socială, imaginea negativă a TSO printre CDI, etc.</p>
6	Outreach pentru schimbarea comportamentului	Numărul și procentul persoanelor aflate în tratamentul de substituție cu metadonă (TS) care au fost în TS continuu cel puțin 6 luni pe parcursul	60%	47%	78%	<p>retenție în tratament este determinată de o serie de factori, și anume: migrația sezonieră a pacienților (atât peste hotare cât și în interiorul țării), apariția drogurilor ilicite sezoniere pe piața neagră, doze mici de metadonă (mai puțin decât doza minimă recomandată de 60mg), precum și utilizarea concomitentă a drogurilor ilicite, distribuția metadonei limitată pacienților aflați în TSO, inclusiv pentru consumatorii de droguri în remisie stabilă,</p>

		ultimelor 12 luni				înrolare repetată în tratament fără suport psiho-social preventiv pentru a pregăti pacientul pentru următoarea încercare, concepții greșite despre TSO atât în echipele medicale cat și cele de asistență psiho-socială, imaginea negativă a TSO printre CDI, etc
7	Reducerea stigmei	Numărul de cazuri de încălcare a drepturilor PTH inițiate pentru litigarea strategică	10	10	100%	Pe parcursul semestrului 8, au fost inițiate 10 litigii. Cazurile au fost legate de divulgarea informației medicale confidențiale legate de statutul HIV, comportament neetic și neprofesional al personalului medical, refuzul de a acorda servicii medicale, problema adopției copiilor de către persoane HIV pozitive, tratament inuman/degradant față de deținuții HIV pozitivi, etc. Indicatorul este atins.
8	Reducerea stigmei	Numărul PTH care au beneficiat de asistență juridică (consultații oferite de către rețeaua juridică)	70	114	163%	Pe parcursul semestrului 8 au fost prestate 114 consultații în teren de către 4 avocați. Ei au oferit asistență juridică pe aspecte de natură legală, civilă (inclusiv divulgarea statutului HIV) și administrative tuturor PTH care au solicitat asistență juridică). Indicatorul este depășit. Cauza variației: Numărul de consultații oferite de către avocații proiectului este determinat de cererea de asistență juridică din partea PTH și poate varia de la o perioadă la alta. Odată cu deschiderea Centrelor Sociale Regionale avocații prestează servicii în cadrul centrelor (cu o anumită periodicitate) aducând astfel serviciile mai aproape de beneficiar și crescând accesul la asistența juridică. Creșterea numărului de servicii de consultanță juridică prestate nu are impact financiar deoarece avocații sunt angajați în proiect cu zi deplină de lucru și au remunerare fixă.
9	Consolidare a societății civile și a capacității instituționale	Numărul de membri ai societății civile instruiți în prestarea serviciilor pentru PTH	50	54	108%	În total 54 reprezentanți ai organizațiilor care prestează servicii PTH și ai populațiilor cheie au fost instruiți pe parcursul S8. 27 reprezentanți ai societății civile au fost instruiți în Comunicare și Advocacy și 27 membri în Managementul Cazului cu HIV. Indicatorul este depășit. Cauza variației: numărul persoanelor interesate în tematica instruirii a fost mai mare decât cel planificat și datorită faptului că costurile de desfășurare ale evenimentului au permis încadrarea mai multor participanți, numărul participanților pentru fiecare instruire a fost mai mare (27) față de 25 planificați.

UTILIZAREA FONDURILOR

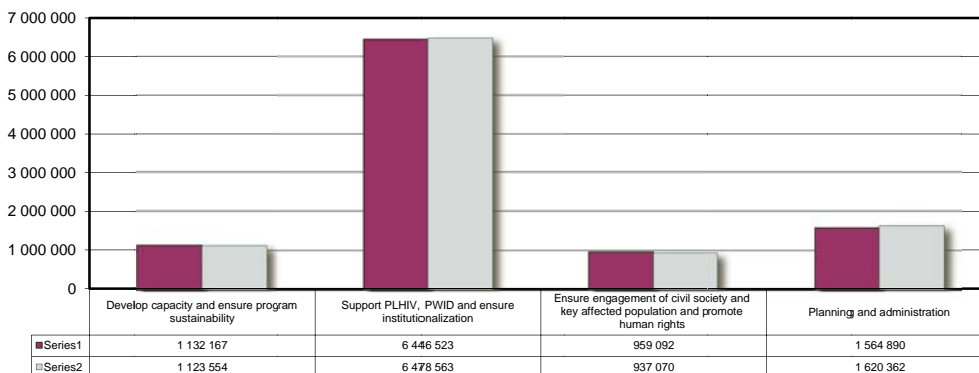
Până la 31 decembrie 2013, Centrului PAS iau fost disbursate de către Fondul Global 10,565,583 Euro. Rata cumulativă a disbursării este de 104.6% (figura 1). Variația față de buget este cauzată de faptul că disbursarea cumulativă include un buffer pentru trimestrul 1, 2014 în valoare totală de 465,363 Euro.

F1: Bugetul și debursările de către Fondul Global - în (€) Perioada de Raportare: P8

Rata de absorbție pentru perioada raportată raportată este de 102,3% (Actual 2,032,222 Euro/Budget 1,986,536 Euro) din bugetul anual, iar rata cumulativă de absorbție din buget la 31 decembrie 2013 este de 100,56% (Actual 10,159,549 Euro/Budget 10,102,673 Euro). Variația cumulativă se datorează în mare parte plăților aferente Perioadei 1, plăților în avans din bugetul anului 2014 către ONG-ul "Tinerii pentru Dreptul la Viață" pentru renovare conform aprobării FG din data de 20 februarie 2013 și angajamentelor care vor fi plătite pe parcursul semestrului următor.

F2: Bugetul și cheltuielile actuale după Obiectivele Grantului - în (€) Perioada de Raportare: P8

Legătura dintre performanța financiară și programatică: pentru perioada raportată, performanța medie a tuturor indicatorii este de 100.2% și performanța financiară la finele anului 2013 este de 100,6% ceea ce demonstrează consistență între performanța programatică și cea financiară.